

Eläinlääkintähuollon suunnitelma 2026–2028

Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Koski TI, Lieto, Loimaa,
Marttila, Oripää, Paimio, Parainen, Pöytyä ja Sauvo

Laatija: Johanna Mäkinen
Käsitelty eläinlääkäriläyryssä 19.3.2026
Hyväksynyt: Ympäristöterveyslautakunta 13/25.3.2026

Sisällysluettelo

1.	Suunnitelman tarkoitus	4
2.	Lainsäädäntö ja painopisteet.....	4
3.	Organisaatio ja resurssit	5
3.1	Vastuualueet ja työnjako.....	5
3.2	Praktikkoeläinlääkäreiden ensisijaiset vastuualueet ja yhteystiedot	6
3.3	Eläinten hyvinvointi- ja eläintautivalvonta.....	6
3.4	Talous- ja henkilöstöhallinto, potilasvahinkoasiat, työnjohto sekä tukitoiminnot	7
3.5	Elintarvikevalvonta.....	7
3.6	Eläinten lääkitsemisen valvonta	7
4.	Eläinlääkäripäivystys.....	7
4.1	Suurelän/hyötyeläinpäivystys p. 0600 041451.....	8
4.2	Pieneläinpäivystys p. 0600 12444.....	8
5.	Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen	9
6.	Peruseläinlääkäripalvelut ja järjestämismvastuu.....	9
6.1	Järjestämismvastuuseen kuuluvat ja täydentävät palvelut	10
6.2	Eläinlääkäripalvelun saatavuus.....	10
6.3	Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	11
6.4	Puhelinneuvonta.....	11
7.	Toimitilat ja välineet	11
7.1	Vakuutusturva ja vakuutusilmoitus	12
7.2	Valitukset ja vahingonkorvaukset	13
8.	Löytöeläimet.....	13
9.	Eläinlääkäripalvelujen hinnoittelu	14
10.	Yhteistyö ja viestintä.....	14
10.1	Eläinlääkärin ilmoitusvelvollisuus	14
10.2	Keskeiset yhteistyötahot.....	15
10.3	Viranomaisen viestintä	15
10.4	Rikosilmoitus ja tutkintapyyntö	16
11.	Eläintautien torjunta ja eläintautivalmius	17
11.1	Toimintaohjeet vaarallisessa tai helposti leviävässä eläintautitapauksessa	18
11.2	Eläintautien ilmoittaminen	18

11.3 Eläintauteja tutkivat laboratoriot	18
11.4 Zoonoosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkkailu.....	19
11.5 Vesiviljelylaitosten valvonta.....	19
11.6 Eläinten keinollinen lisääminen	20
11.7 Muu eläintautivalvonta ja seuranta.....	20
12. Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti.....	21
12.1 TRACES ja EU Login -järjestelmään kirjautuminen	21
12.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin.....	22
12.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta....	23
13. Eläinten hyvinvoinnin valvonta.....	23
13.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus	24
13.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta	25
13.3 Eläinkuljetukset.....	25
13.4 Teurastamot.....	25
13.5 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta	26
14. Eläimistä saatavat sivutuotteet, sivutuotevalvonta ja haaskat.....	26
15. Seuranta, arviointi ja raportointi	27
16. Tietojärjestelmät	28
Liitteet.....	30
Liite 1. Yksityiset palveluntuottajat alueella	30
Liite 2. Järjestämisvastuun laajuus	32
Liite 3. Järjestäjän eläinlääkäripalveluista perimät hinnat 2.1.2026 lukien.....	35
Liite 4. Resurssitarpeen kartoitus	37

1. Suunnitelman tarkoitus

Eläinlääkintähuoltolaissa (285/2023, Elhl) on säädetty kunnan (jäljempänä myös järjestäjä) veloitteesta laatia eläinlääkintähuollon suunnitelma, jossa on kuvattava eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan sekä eläinlääkäripalveluiden järjestäminen toimialueella. Kunnallisen suunnitelman tekoa ohjaavat eläinlääkintähuollon valtakunnallinen ohjelma sekä elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2025–2028. Suunnitelman tulee sisältää tiedot eläinlääkäripalvelun tuottamistavasta, saatavuudesta, laadusta ja mitoituksesta sekä valvontaan kuuluvista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä. Suunnitelmassa on kuvattava myös, miten eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta on järjestetty alueella. Suunnitelmassa on esitettävä valvontakohteet, hyväksymismenettelyt, tarkastusten suunnittelu ja toteutus, näytteenotto, hallinnolliset pakkokeinot sekä valvonnan toteutumisen seuranta ja raportointi (Elhl 6 §). Suunnitelman tarkoitus on varmistaa yhdenmukaisesti tuotetut ja tarpeenmukaiset lakisääteiset eläinlääkäripalvelut alueella. Eläinlääkintähuollon suunnitelma lähetetään Ruokaviraston kirjaamoon ja tallennetaan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmään (VYHA:an). Ruokavirasto arvioi suunnitelmat.

Tämä suunnitelma palvelee myös osaltaan henkilökunnan perehdytys- ja työohjeena yhdessä sitä täydentävien eläinlääkärin infomapin, Liedon kaupungin perehdytysohjeen ja perehdyttämislomakkeen sekä erilaiset Ruokaviraston toimintaohjeiden kanssa. Häiriötilanteisiin varautumisesta on laadittu lisäksi erillinen suunnitelma.

2. Lainsäädäntö ja painopisteet

Kunnallisesta eläinlääkintähuollosta sekä eläinlääkintähuoltoon liittyvästä valvonnasta ja hallinnosta säädetään eläinlääkintähuoltolain lisäksi eläintautilaissa (76/2021), eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023), eläinten kuljetuksesta annetussa laissa (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetussa laissa (387/2014), eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetussa laissa (29/2000) ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetussa laissa (517/2015). Näiden lakien nojalla on annettu lukuisia eläinlääkintähuollon toimintaa koskevia asetuksia. Eläinlääkintähuoltolain soveltamisalaan kuuluvasta valvonnasta säädetään lisäksi elintarvikelaissa, sivutuotelaisissa, maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa ja eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetussa laissa.

Kansallisessa suunnitelmassa asetetaan valvonnan painopisteet. Suunnitelma on Ruokaviraston ohje, joka ei ole oikeudellisesti sitova, järjestäjällä on näin ollen asiassa harkintavaltaa esimerkiksi omien painopisteiden

suhteen. Vuonna 2026 alusta aluehallintovirastojen eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävät siirtyvät Ruokavirastoon. Uusien organisaatioiden käynnistysvaiheessa ei eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnalle aseteta painopisteitä vaan pyritään varmistamaan perustehtävien mahdollisimman häiriötön hoito. Kunnille on asetettu valtakunnallisesti painopisteeksi uuden eläinlääkintähuoltolain vaatimusten toteutuminen eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä. Lainsäädännön muutosten mittavuus huomioiden tämän painopisteen voidaan katsoa olevan myös Liedossa riittävä vuosille 2026–2028.

3. Organisaatio ja resurssit

Liedon yhteistoiminta-alue vastaa Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Kosken Tl, Liedon, Loimaan, Marttilan, Oripään, Paimion, Paraisten, Pöytyän ja Sauvon eläinlääkintähuollosta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta. Liedon kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen vastuukuntana.

Ympäristöterveyslautakunnassa on yksi edustaja kaikista yhteistoiminta-alueen kunnista. Lautakunnan esittelijänä toimii ympäristöterveyspalveluiden toimialajohtaja. Ympäristöterveyslautakunnan alaisella ympäristöterveyspalveluiden toimialalla on eläinlääkinnän tiimi, joka vastaa palvelun tuottamisesta.

Toimialajohtaja on eläinlääkäreiden lähiesihenkilö ja päättää mm. tiimin sisäisestä työnjaosta. Lisäksi Turun kaupunki ostaa hyötyeläinten lakisääteiset eläinlääkintähuollon palvelut oman järjestämissä päätöksensä mukaisesti Liedon ympäristöterveydenhuollolta. Näin ollen suunnitelma kattaa myös tämän palvelun.

Järjestäjän on arvioitava valvontaa ja palveluiden järjestämistä varten tarvittavat resurssit. Lakisääteiset valvontatyöt ja eläinlääkäripalvelut on pystytty tuottamaan alueella nykyisillä resursseilla. Järjestäjän on valvontasuunnitelmassaan osoitettava, että sillä on arvioidun resurssitarpeen täyttämiseen riittävä määrä pätevää henkilökuntaa. Resurssikartoituksen ja töiden suunnittelun perusteena käytetyt tiedot on esitetty suunnitelman liitteessä (liite 4).

3.1 Vastuualueet ja työnjako

Eläinlääkäripalveluja tarjoavan kunnaneläinlääkärin virkaan kuuluu ajoittainen osallistuminen eläintautivalmiuteen ja kiireelliseen eläinsuojeluvalvontaan liittyviin tehtäviin (Elhl 7 §). Henkilöstö on toimivaltaista koko yhteistoiminta-alueella mutta jokaisella kunnaneläinlääkärillä on ensisijainen vastuualue. Potilaiden vastaanotto tehdään pääasiallisesti ajanvarauksella. Eläinlääkäreiden ajanvarausaika on arkaamuisin klo 8–9 ja tiedustelut sekä ajanvaraukset toivotaan keskitettävän kiireettömien tapausten osalta tähän puhelinaikaan. Sähköpostit: etunimi.sukunimi(a)lieto.fi ja sisäiseen käyttöön lisäksi elainlaakinta(a)lieto.fi.

3.2 Praktikkoeläinlääkäreiden ensisijaiset vastualueet ja yhteystiedot

Evie Rekola	Aura, Pöytyä (Kyrö ja Karinainen) Loimaa vt 9:n eteläpuoli Myllypellontie 1, 21490 Marttila, p. 050 5126027
Venla von Bagh sijainen Matilda Mäkinen	Kaarina, Paimio, Sauvo, Turku: Tehdastie 2, 21530 Paimio, p. 0500 228095
Minna Hakala	Kemiönsaari Brusabyntie 2, 25700 Kemiö, p. 0500 110660
Reija Tammissalo	Koski TL, Marttila Myllypellontie 1, 21490 Marttila, p. 0500 224377
Tuomo Waltari	Lieto Karjatie 3, 21420 Lieto, p. 050 4434473
Risto (W. K.) Brandys	Loimaa vt 9:n pohjoispuoli, Oripää Valtenpellontie 2, 32500 Oripää p. 0400 223272
Pauliina Pietilä	Parainen Uurnalehdontie 4b, 21600 Parainen p. 050 5962620
Tarja Orava	Pöytyä (pois lukien Kyrö ja Karinainen) Vainionperäntie 1, 21900 Yläne p. 0500 227045
Jutta Ahtiainen	Osa-aikainen päivystävä eläinlääkäri, p. 0400 223273

3.3 Eläinten hyvinvointi- ja eläintautivalvonta

Eläintautien vastustamista ja eläinten hyvinvointia koskevasta valvontatehtävästä maksetaan korvaus valtion varoista. Näitä tehtäviä hoitavat kahden päätoimisen valvontaeläinlääkärin lisäksi kaikki virkaeläinlääkärit. Sivutuotevalvonta sekä tautivalvonta tiloilla on pääosin praktisoivien eläinlääkärien vastuulla, mutta valvontaeläinlääkärit osallistuvat tilanteen niin vaatiessa. Valvontaeläinlääkärien ensisijaiset vastualueet:

Mari Porma	Loimaa, Oripää, Marttila, Koski TL, Pöytyä ja Aura eläinsuojelu, sivutuotteet (raadot), suunnitelmalliset (kennelit yms.)
Marja-Leena Iven	Sauvo, Paimio, Lieto, Parainen, Kemiönsaari eläinsuojelu, sivutuotteet (polttolaitokset), suunnitelmalliset (tallit)

Valvontaeläinlääkärien toimipiste on Liedon kaupungintalolla osoitteessa Kirkkotie 13, 21420 Lieto

3.4 Talous- ja henkilöstöhallinto, potilasvahinkoasiat, työjohto sekä tukitoiminnot

Tehtäväjaosta, toiminnan suunnittelusta, raportoinnista sekä talous- ja henkilöstöhallinnosta vastaa toimialajohtaja Johanna Mäkinen, Kirkkotie 13, 21420 Lieto, p. 050 381 3375. Eläintautitapauksessa tilanteen johtovastuu on Ruokavirastolla. Ruokavirasto lähettää toimintaohjeita alueen virkaeläinlääkärille ja toimialajohtajalle, jonka on varmistettava tarvittavat resurssit tehtävän hoitamiseksi. Kaikki virkaeläinlääkärit avustavat tilanteen hoitamisessa tarvittavissa määrin paikallisella tasolla.

Laskutuksesta, päivystysvuorolistan laadinnasta, eläinlääkärin infomapin päivityksestä ja jakelusta, tunnustilauksista ja päivystyskorvausten sekä muiden erilliskorvausten kirjaamisesta vastaa toimistos sihteeri (avoin vakanssi tilanteessa 25.3.2026).

Toimialajohtajan apuna eläinlääketieteellistä asiantuntemusta edellyttävissä tehtävissä, esimerkiksi hoitovirheasioissa sekä toiminnan suunnittelussa toimii koordinoiva eläinlääkäri Tarja Orava. Hän vastaa myös päivystysvapaiden toteumakirjanpidosta ja tarvittaessa sijaistaa toimialajohtajaa eläinlääkintähuollon esihenkilötehtävissä.

Vastaanotoilla ei ole klinikkaeläinhoitajia tai muuta kaupungin palkkaamaa avustavaa henkilökuntaa. Vuosilomien ja muiden pidempien poissaolojen ajaksi tehtäviin otetaan sijaisia

3.5 Elintarvikevalvonta

Valvontaeläinlääkäri Meri Kallankari, Karjatie 3, 21420 Lieto p. 050 439 0355, lisätietoja erillisenä asiakirjana laaditusta ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta ks. elintarvikevalvonnan osio.

3.6 Eläinten lääkitsemisen valvonta

Eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) mukaisia valvontaviranomaisia ovat Ruokavirasto sekä virkaeläinlääkärit. Kunnaneläinlääkärin tulee lain 29 §:n mukaisesti huolehtia säännösten noudattamisen valvonnasta Ruokaviraston määräyksen mukaisesti eläinten pitopaikoissa. Ruokavirasto voi esteellisyyden välttämiseksi määrätä kunnaneläinlääkärin suorittamaan näitä tehtäviä toimialueensa ulkopuolella.

4. Eläinlääkäripäivystys

Päivystyksessä potilaalle annetaan vain tarvittava kiireellinen, ensiapuluontoinen eläinlääkäriapu, jolla pyritään hoitamaan eläimen henkeä ja hyvinvointia uhkaavat tapaukset ja varmistamaan, että potilaan tila ei kohtuuttomasti heikkene sen odottaessa virka-aikana annettavia palveluja. Jos sairaus ei vaadi välitöntä hoitamista, se hoidetaan eläinlääkärien normaalin työajan ja ajanvarauksen puitteissa.

Eläinlääkärit suunnittelevat päivänsä itsenäisesti. Kiireavun niin vaatiessa ajanvarausperusteiset ajat siirretään tai perutaan. Praktisoivat eläinlääkärit tekevät yhteistyötä ja tarvittaessa sopivat töiden jakamisesta keskenään. Pieneläinpäivystys on eriytetty ja sen tuottaa Papuvet Oy Raisiossa.

Varsinais-Suomessa on kolme suureläinpäivystyspiiriä, joissa kussakin on yksi päivystävä eläinlääkäri, tarvittaessa päivystäjät voivat tehdä yhteistyötä tai sopia tehtävien hoidosta yli päivystysalueen rajan. Eläinlääkärit kirjautuvat päivystykseen kaupungin puhelunohjausjärjestelmän kautta. Päivystyspuheluita ei nauhoiteta. Päivystyspuhelut ovat maksullisia ja maksun suuruus on määritelty lautakunnan päätöksellä.

4.1 Suureläin/hyötyeläinpäivystys p. 0600 041451

(0,7 €/min+ ppm). Puhelu ohjautuu numerovalikon kautta alueen päivystävälle eläinlääkärille. Varsinais-Suomessa on kolme päivystyspiiriä, joissa kussakin on yksi päivystäjä.

1. Kaarina, Kemiönsaari, Paimio, Salo, Sauvo, Somero
2. Aura, Koski TL, Lieto, Loimaa, Marttila, Oripää, Parainen, Pöytyä, Turku
3. Raisio, Naantali, Rusko, Uusikaupunki, Kustavi, Laitila, Masku, Mynämäki, Nousiainen, Pyhäran-ta, Taivassalo ja Vehmaa

Päivystävät eläinlääkärit tekevät yhteistyötä keskenään, vapaana tai lähimpänä asiakasta oleva eläinlääkäri voi hoitaa potilaskäynnin, mikäli se on tilanteessa eläinlääkärien arvion mukaan tarkoituksenmukaista.

4.2 Pieneläinpäivystys p. 0600 12444

Pieneläinpäivystys on järjestetty maakunnallisena ostopalveluna, jonka Turun kaupunki kilpailuttaa. Palvelun tuottaa Papuvet Oy, Raisiossa osoitteessa Kappontie 4, 21210 Raisio. Virka-aikana myös pieneläinten kiireellistä eläinlääkäriapua antavat kunnaneläinlääkärit. Toiminnasta vastaa Liedon ympäristöterveyslautakunta, joka on tehnyt palvelusta väliaikaisen sopimuksen suoraan palveluntuottajan kanssa. Eläinlääkäripalvelujen laatua ja tarjousasiakirjoissa esitettyjen asiakasmaksujen noudattamista on tällöin valvottava myös Liedon ympäristöterveyspalveluiden toimesta.

Tiettyjä hoitoja on saatavissa vain Helsingissä yliopistollisessa eläinsairaalassa, ja remissiomahdollisuus sinne on olemassa. Liedon järjestämisvelvollisuus kattaa vain perustason eläinlääkäripalvelut ja rajatusti täydentäviä palveluita eläinlääkärin harkinnan mukaan työtilanteen mahdollistamissa puitteissa.

Puhelinkonsultaatiota on mahdollista saada kollegoilta ja viime kädessä yliopistollisesta eläinsairaalaista ympäri vuorokauden.

5. Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Kaupungineläinlääkäriin virkaan saadaan nimittää ainoastaan laillistettu eläinlääkäri. Kun eläinlääkäreitä otetaan virkasuhteeseen, tarkistetaan aina henkilön oikeus harjoittaa eläinlääkäriammattia Suomessa ennen virkamääräyksen tekemistä Ruokaviraston ylläpitämästä eläinlääkärirekisterin julkisesta tietopalvelusta. Tarkistus tehdään riippumatta siitä, onko virkasuhde määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva. Jos virkaeläinlääkäriin tehtäviin kuuluu myös valvontatehtäviä, varmistetaan, että eläinlääkärillä on ammatinharjoittamisoikeuden lisäksi valvontatehtävien edellyttämä pätevyys. Lisäksi vastaanotoilla voi ajoittain työskennellä harjoittelijoita. Eläinlääkäriammattin harjoittajan työnantajan tulee luoda edellytykset sille, että ammatinharjoittaja voi osallistua tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen. Eläinlääkinnän talousarviossa on varattu määräraha eläinlääkäreiden koulutusta varten. Vuosittain laaditaan henkilöstön koulutussuunnitelma.

6. Peruseläinlääkäripalvelut ja järjestämisvastuu

Eläinlääkintähuoltolain keskeisenä tavoitteena on lisätä ennaltaehkäisevää toimintaa eläinlääkintähuollossa ja peruseläinlääkäripalvelun osana on järjestettävä tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja kysyntää vastaavasti. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluu kotieläinten sairaanhoito ja terveydenhuolto sekä kiireellinen eläinlääkäriapu virka-aikana. Eläinlääkintähuoltolain mukaan peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteelliseen yleistutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa. Lain perustelujen mukaan peruseläinlääkäripalveluja ovat eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien ennaltaehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti tai eläinsuojellisesti perusteltavissa olevat eläinlääkäripalvelut. Valtakunnallisen suunnitelman mukaan peruseläinlääkäripalveluun kuuluvaa sairaanhoitoa on kliinisesti sairaiden eläinten perustutkimus, hoitotarpeen arviointi ja hoito tai lähettäminen jatkohoitoon. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvat kirurgiset leikkaukset niiltä osin, kun leikkauksia peruseläinlääkärikoulutuksella pystytään suorittamaan tavanomaisissa vastaanottotiloissa, hoitotiloissa ja eläinsuojissa ilman erityistyövälineitä. Peruseläinlääkäripalveluun kuuluvia leikkauksia ovat esimerkiksi nautojen vierasesineleikkaukset ja juokutusmahaleikkaukset. Kotieläinten lopetus eläinsuojellisisista syistä, sairauden perusteella tai omistajan pyynnöstä on peruseläinlääkäripalvelua samoin kuin eri kotieläimille suoritettavat terveystarkastukset, rokotukset, loishäädöt, kissojen sterilisaatiot ja kastratiot sekä koirien kastratiot. Peruseläinlääkäripalveluun luetaan myös märehäntijöiden, sikojen ja hevosten hedelmällisyyteen

liittyvät tarkastukset ja hoidot sekä kotieläimen terveydentilan toteaminen ja todistaminen kliinisen perustutkimuksen perusteella esimerkiksi vakuutusyhtiötä, vientiä, tuontia tai sisämarkkinakauppaa varten.

Virkaeläinlääkärit voivat eläinsuojelullisista syistä lopettaa myös luonnonvaraisen eläimen. Tällaisessa tapauksessa virkaeläinlääkäri laskuttaa toimenpiteestä ja tarvikkeista työnantajaansa, joka laskuttaa kustannukset edelleen Ruokavirastolta.

6.1 Järjestämisvastuuseen kuuluvat ja täydentävät palvelut

Liedon alueella tehdyn markkinakartoituksen perusteella eläinlääkäripalvelua tarjoaa kymmenkunta yksityistä toimijaa, joilla on käytössään vastaanottotilat. Lisäksi alueella toimii yrityksiä ja eläinlääkäreitä, jotka tarjoavat palvelua kotikäynteinä ja eläinten pitopaikoissa. Yksityiset toimijat tarjoavat pääasiassa palvelua ajanvarauksella. Liitteessä 1 on selvitys alueen yksityisestä palvelusta. Yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuollon järjestämisvastuuseen sisältyvät 8 §:n mukaiset palvelut kokonaisuudessaan kaikille eläimille liitteessä 2 esitetysti. Tämän katsotaan olevan tarpeen oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämiseksi sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi. Lisäksi palveluvalikoimaan kuuluu täydentävinä palveluina perustasoa parempia diagnostisia tutkimuksia sekä leikkaustoimenpiteitä liitteessä 2 esitetysti.

6.2 Eläinlääkäripalvelun saatavuus

Eläinlääkintähuoltolain 10 §:n mukaisesti kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäripalvelua kaikkia alueellaan vakinaisesti tai tilapäisesti olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokauden aikoina. Kiireellisen eläinlääkäripalvelun tavoitteena on, että apua on kaikkina vuorokaudenaikoina saatavissa kolmen tunnin sisällä tilauksesta 90 %:ssa tapauksista. Valtakunnallisen tavoitteen mukaan 90 %:ssa tapauksista päivystävän eläinlääkäriin matka eläinten pitopaikkaan tai eläimen omistajan matka pieneläinvastaanotolle on alle sata kilometriä. Tämä tavoite toteutuu yhteistoiminta-alueella.

Jos avun tarve ei ole kiireellinen, pitopaikkakäynti- tai vastaanottoaika tulisi valtakunnallisen tavoitteen mukaan järjestyä kahden viikon sisällä tilauksesta. Kiireettömät terveydenhuolto- ja massatyökäynnit, sekä terveille eläimille suoritettavat leikkaukset olisi lomakauden ulkopuolella voitava varata alle kolmen viikon ja lomakaudella alle kuuden viikon sisällä yhteydenotosta. Jos asiakas haluaa palvelut nimetyltä eläinlääkäriltä, tai jos asiakkaalla on toiveita esim. vastaanottoajan suhteen, voivat jonotusajat olla pidemmät. Hyvänä palvelutasona voidaan väestötiheillä alueilla pitää eläinlääkäripalvelun järjestämistä siten, että pääosa asiakkaista saa palvelun alle viidenkymmenen kilometrin etäisyydeltä. Tämä palvelutaso toteutuu yhteistoiminta-alueella.

6.3 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Kunnan on peruseläinlääkäripalveluna järjestettävä terveydenhuollon palvelut kotieläimille, joita varten on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma ja asianmukainen toteutumisen seurantajärjestelmä. Tällä hetkellä tällaisia ohjelmia ovat nautatiloille tarkoitettu Naseva ja sikatiloille tarkoitettu Sikava. Terveydenhuoltosopimusten määrät käyvät ilmi suunnitelman liitteenä olevasta resurssitarpeen kartoituksesta (liite 4). Tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja on pystytty tarjoamaan kysyntää vastaavasti. Nautojen terveydenhuoltokäynnit kirjataan Naseva- ja sikojen käynnit Sikava -järjestelmään. Nasevan ehtojen mukaan eläinlääkäri suorittaa nautatilalle terveydenhuoltokäynnin vähintään kerran vuodessa. Sikavan puitteissa emakko- tai yhdistelmäsikalaan on suoritettava vähintään neljä terveydenhuoltokäyntiä vuodessa. Näistä yhden pitää olla terveydenhuoltosuunnitelman päivityskäynti. Lihasikalaan on suoritettava vähintään yksi terveydenhuoltokäynti kasvatuserää kohti tai neljä terveydenhuoltokäyntiä vuodessa, jos sikala on osastoittain kertatäyttöinen tai jatkuvatäyttöinen. Jos Naseva- tai Sikava -tilalle luovutetaan lääkkeitä varalle tulevien sairastapauksien hoitoa varten, terveydenhuoltokäyntien määrä nousee edellä kuvatuista. Terveydenhuoltopalvelujen kysyntää lisäävät osaltaan myös tietyt lääkkeiden luovuttamista koskevien sääntöjen poikkeukset. Terveydenhuoltokäynnillä eläinlääkäri havainnoi eläinten olosuhteet ja terveydentilan. Lisäksi merkittävimmät eläinten hoitorutiinit ja tuotannon kannalta kriittiset pisteet käydään läpi. Terveydenhuoltokäynnillä käydään läpi terveydenhuoltosuunnitelman toteutuminen, tilan lääkekirjanpito ja kirjanpito eläinten poistojen sekä sairastuvuuden syistä. Lisäksi käydään läpi tuotantotilan toimet tarttuvilta eläintaudeilta suojautumiseksi.

6.4 Puhelinneuvonta

Maksutonta puhelinneuvontaa kotieläinten terveyteen ja sairauksiin sekä eläintenpitoon ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa on mahdollista saada valvontaeläinlääkäreiltä ja kiireellisissä tapauksissa kaikilta kaupungineläinlääkäreiltä kaikkina arkipäivinä. Eläinlääkäreiden yhteystiedot on julkaistu Liedon internetsivuilla. Myös tämä suunnitelma on sivuilla nähtävillä.

7. Toimitilat ja välineet

Eläinlääkintähuoltolain mukaan kunnan on järjestettävä palveluja varten tarpeelliset toimitilat ja työvälineet. Liedossa yhteisiä useamman eläinlääkärin toimitiloja ei ole Marttilan kahden eläinlääkärin vastaanottoa lukuun ottamatta. Yhteistoiminta-alueella on seitsemän eläinlääkärivastaanottoa, joiden osoitteet löytyvät kohdasta praktisoivien kaupungineläinlääkäreiden ensisijaiset vastuualueet ja yhteystiedot

Yhteistoiminta-alueella ei ole välineresursseja vaativan pieneläinpraktiikan harjoittamiseen (esim. röntgen ja kuivakemia). Eläinlääkärit ovat voineet varustaa omaa vastaanottoaan esimerkiksi ultraäänilaitteen käytön mahdollistamiseksi. Työnantaja kustantaa kaikille vastaanotoille kiinteät kalusteet sekä pesu-, siivous- ja desinfektio- ja aineet samoin kuin toimistotarvikkeet sekä käsi- ja wc-paperit ja karvanleikkurit tarvikkeineen pieneläimille. Ne tarvikkeet, joita eläinlääkäri käyttää yksittäisen asiakkaan hoidossa, esimerkiksi tiettyä leikkausta varten tarvittavat kertakäyttötarvikkeet, eläinlääkäri hankkii itse ja laskuttaa asiakkaalta. Kukin eläinlääkäri myös vastaa itse omasta lääkeliikkeen ja tarvikevarastostaan.

7.1 Vakuutusturva ja vakuutusilmoitus

Liedon kaupungin vakuutuskäsikirja on kaikkien kaupungin työntekijöiden luettavissa intranetissä eli Sinetissä. Kaupungin vastuuvakuutus koskee myös huolehdittavana ja säilytettävänä olevaa omaisuutta. Kaupungin vakuutuksessa omavastuu on 2 000 € ja vakuutus korvaa ulkopuoliselle aiheutettuja henkilö- ja esinevahinkoja 1 000 000 € asti. Vastuuvakuutus edellyttää aina tuottamusta ja huolimatonta toimintaa. Liedon omaisuusvakuutus kattaa kaupungin omistuksessa olevan irtaimiston ja kiinteistöt. Poikkeuksena ovat työntekijöiden omaisuus 1 000 €/työntekijä ja vuokrattu/lainattu omaisuus 50 000 €. Eläinlääkärin lääkkeet ovat praktisoivan eläinlääkärin vaihto-omaisuutta, jota kaupunki ei vakuuta. Eläinlääkärin tulee huolehtia itse oman omaisuutensa vakuutusturvasta.

Työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen vakuuttaja on Pohjola Vakuutus. Vakuutus on voimassa kaikkialla maailmassa. Työtapaturmalla tarkoitetaan tapaturmaa, joka on sattunut työntekijälle työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella siten kuin 459/2015 työtapaturma- ja ammattitautilain 21–25 §:ssä säädetään. Vakuutuskorvaukset ovat työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiset korvaukset.

Toimintaohje korvauksen hakemiseksi ja asian käsittelemiseksi

1. Työntekijä ilmoittaa vahinkotapahtumasta työnantajalle eli eläinlääkärit toimialajohtajalle tai hänen sijaiselleen heti olosuhteiden salliessa.
2. Työntekijä tai esihenkilö tekee ilmoituksen WPro-järjestelmän kautta, mistä ilmoitus lähtee automaattisesti vakuutusyhtiölle. Työtapaturman satuttua tai ammattitautiepäilyn ilmennettyä esimiehen velvollisuus on tehdä ilmoitus vakuutusyhtiöön 10 arkipäivän kuluessa, siitä kun tapahtuma on tullut esimiehen tietoon.
3. Vakuutustodistus toimitetaan vahingoittuneelle.
4. Vahingoittunut voi mennä ensimmäiselle kerralla hoitoon joko julkiseen tai yksityiseen hoitolaitokseen.

5. Magneettikuvauksista, tähystyksistä, leikkauksista yms. toimenpiteistä pyydetä aina ensin maksusitoumus vakuutusyhtiöltä, puh. 0100 5335 (ma-pe klo 8–16).

Toimialajohtaja ja asianosainen eläinlääkäri käyvät tapahtunen läpi ja pohtivat mahdollisuudet toimia toisin tapaturmien ehkäisemiseksi. Tämä kirjataan WPro-järjestelmään ja työtapaturmat sekä mahdollisuudet jatkossa ehkäistä vastaavia tapahtumia käsitellään eläinlääkäripalaverissa aina asialistan ensimmäisenä.

7.2 Valitukset ja vahingonkorvaukset

Ensisijaisesti asiakkaan tulee antaa palaute suoraan eläinlääkärille. Asiakas voi tehdä potilaan hoidosta tai eläinlääkäripalvelun saatavuudesta tai laadusta vapaamuotoisen valituksen, jonka voi toimittaa postitse tai sähköpostitse toimialajohtajalle tai kaupungin kirjaamoon. Toimialajohtaja käsittelee hoitopalautteen asianosaisen eläinlääkärin kanssa ja sen jälkeen asiakkaan kanssa. Vahingonkorvausvaatimusten osalta toimivaltainen on ympäristöterveyslautakunta. Vahingonkorvausvaatimuksen voi toimittaa postitse tai sähköpostitse toimialajohtajalle tai kaupungin kirjaamoon. Tämän jälkeen toimialajohtaja pyytää asianomaiselta eläinlääkäriltä vastineen asiaan ja tarvittaessa konsultoi Tarja Oravaa tai mikäli asia koskee häntä, toista kaupungineläinlääkärää. Korvausasia käsitellään tämän jälkeen ympäristöterveyslautakunnan kokouksessa. Päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella tai viime kädessä yksityisoikeudellisena riita-asiana käräjäoikeudessa. Vakuutusyhtiöön tehtävästä vahinkoilmoituksesta tai vakuutusyhtiön konsultaation pyytämisestä vahingonkorvausvaatimusta koskien vastaa toimialajohtaja. Liedon ympäristöterveyspalvelut ei maksa eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnan lausuntoa. Lausunnon voi halutessaan pyytää hoitava eläinlääkäri, potilaan omistaja tai vakuutusyhtiö omalla kustannuksellaan. Valitus- ja korvausvaatimusasiat käydään läpi eläinlääkintähuollon palavereissa niiltä osin, kuin niistä voi olla hyötyä toimintatapojen kehittämisessä tulevaisuudessa.

8. Löytöeläimet

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 26 §:n mukaan kunnalla tulee olla alueellaan irrallaan tavattujen ja kiinni otettujen koirien ja kissojen sekä muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten (löytöeläimet) tilapäisen hoidon järjestämistä varten talteenottoaika. Löytöeläimet on jätetty ympäristöterveyden yhteistoimintasopimuksen ulkopuolelle, ja alueen kunnat ovat solmineet sopimukset joko Turun kaupungin tai paikallisen toimijan kanssa.

9. Eläinlääkäripalvelujen hinnoittelu

Eläinten terveyden- ja sairaanhoitopalvelut ovat asiakkaalle maksullisia. Eläinlääkärit perivät asiakkailta valtakunnallisen kunnallisen eläinlääkäritaksan mukaiset käynti- ja toimenpidepalkkiot sekä korvauksen matkakuluista, lääkkeistä ja tarvikkeista. Eläinlääkäriin antama puhelinneuvonta on asiakkaalle maksutonta. Eläinlääkäripäivystystä varten on maksullinen yhteydenottopalvelu luvussa 4 kuvatusti. Pieneläinkäynneistä vastaanotoilla ja täydentävistä palveluista peritään ympäristöterveyslautakunnan päätöksen mukaiset aika- ja toimenpideperusteiset maksut liitteessä 3 esitetysti.

Eläinlääkärit huolehtivat eläinlääkintähuoltolain 15 §:ssä edellytetyllä tavalla eläintautilaissa, eläinsuojelulaissa, eläinten lääkitsemislaissa sekä sivutuotelainsäädännössä kunnaneläinlääkärille säädettyjen tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidosta. Eläintautivalvonnassa osa valvontatoimenpiteistä on asiakkaalle maksullisia. Maksuista ja korvauksista on säädetty eläinlääkintähuoltolaissa ja eläinlääkintähuoltoasetuksessa (351/2025, 3 §). Kunnaneläinlääkäriin tehdessä maksullisia valvontatoimenpiteitä, kunta maksaa toimenpiteistä ja niihin liittyvistä matkakustannuksista ja muista kustannuksista korvauksen niiden suorittajalle, sekä laskuttaa aiheutuneet kustannukset Ruokavirastolta. Eläinlääkäri lähettää lisäksi laskutuspyynnön ja tarkastuskertomuksen Ruokavirastolle, joka laskuttaa asiakasta. Maksullisia valvontatoimenpiteitä ovat esimerkiksi siipikarjan salmonellavalvontaan liittyvä tarkastus ja näytteenotto, vapaaehtoiseen terveysvalvontaan liittyvä tarkastus ja näytteenotto, virallisen terveystodistuksen tai eläinterveystodistuksen laatiminen ja sivutuotelain mukainen valvonta.

10. Yhteistyö ja viestintä

Hallintolaki edellyttää, että viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja asian vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä hallintotehtävän hoitamisessa sekä muutoinkin pyrittävä edistämään viranomaisten välistä yhteistyötä. Viranomaisten välisestä virka-avusta säädetään erikseen. Eläintautilaissa ja eläintenhyvinvointilaissa on säännöksiä eri viranomaisten ilmoitus- ja yhteistyövelvollisuuksista eläintauti- ja eläinsuojelutapauksissa.

10.1 Eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisuus

Eläinlääkäreiltä edellytetään ilmoitus toiselle viranomaiselle ainakin seuraavissa tapauksissa:

- Ilmoitus vastustettavasta tai ilmoitettavasta taudista (tai tautiepäilystä) Ruokavirastoon, ilmoituksen kiireellisyys riippuu taudista
- ilmoitus poliisille esitutkintaa varten, jos on syytä epäillä, että eläinten hyvinvointisäädöksiä on rikottu
- Ilmoitus zoonoosista eli eläimistä mahdollisesti ihmisiin tarttuvasta taudista tai sen epäilystä kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille

10.2 Keskeiset yhteistyötahot

Eläinlääkintähuollon keskeisiä yhteistyötahot ovat Ruokavirasto, poliisi, Varhan pelastustoimi ja naapuriyksiköiden vastaavissa tehtävissä työskentelevät viranhaltijat. Tavallisimpia toisen viranomaisen kanssa tehtävän yhteistyön muotoja ovat yhdessä valtioneläinlääkärin tai toisen ympäristöterveydenhuollon yksikön virkaeläinlääkärin kanssa tehtävät eläinsuojelutarkastukset sekä poliisin antama virka-apu eläinsuojelutehtävässä. Virka-apu voi olla kyseisissä tehtävässä myös päinvastaista. Liedon ympäristöterveyspalveluiden alueella yhteistyö poliisin kanssa on toiminut hyvin. Virkaeläinlääkärit todistavat säännöllisesti myös tuomioistuimessa viran puolesta. Yhteistyö terveydenhuollon kanssa toteutuu muun muassa elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvitystyöryhmien kautta.

Epidemiaselvitystyöryhmiä on Varhan ja kuntien ryhminä aiempien terveyskeskusten alueilla (7 kpl).

10.3 Viranomaisen viestintä

Viranomaisilta odotetaan nopeaa, oikea-aikaista ja asiantuntevaa viestintää. Viranomaisen viestinnässä pyritään selkeään ja ymmärrettävään kielenkäyttöön (käytetään huoliteltua yleiskieltä). Viestinnän osa-alueita ovat asiakaspalvelu ja tiedottaminen. Viestintää on myös viranomaisyhteistyö ja sidosryhmätoiminta. Viestinnässä noudatetaan soveltuvin osin Liedon kaupungin viestintäohjeita. Viestintä koostuu sisäisestä-, ulkoisesta- ja kriisiviestinnästä ja nämä kaikki osa-alueet kuuluvat jokaiselle työntekijälle. Viestinnässä käytetään kuntien verkkosivuja ja mediatiedotteita. Neuvontaa annetaan puhelimitse ja sähköpostilla, tarvittaessa sovitaan henkilökohtaisia tapaamisia asiakkaiden kanssa.

Henkilöstön sisäistä viestintää tehdään ensisijaisesti sähköpostitse sekä Teams-sovelluksessa ja työkokouksissa, joita järjestetään kerran kuukaudessa. Viestintään voidaan käyttää myös puhelinta.

Vastuu kriisiviestinnästä kuuluu toimialajohtajalle. Ympäristöterveydenhuollon varautumissuunnitelmassa on kuvattu viestintään liittyvä työn- ja vastuunjako.

Ohjausta voidaan antaa joko asiakkaan pyynnöstä tai osana valvontatehtävää, jolloin asiassa voi olla tarpeen antaa myös kehoituksia ja velvoittava hallintopäätös. Muuksi ohjaukseksi voidaan lukea esimerkiksi

menettelyohjeiden antaminen asiakkaan tiedustellessa koiran tuontivaatimuksia ulkomailta. Ohjausta on ollut tarpeen antaa myös eläinten rekisteröinnissä ja merkitsemisessä sekä kuolleiden eläinten hävittämisessä. Kaikkien tuotantoeläinlajien ja tiettyjen harraste-eläinten pitäjiä tulee rekisteröityä kyseisen eläinlajin pitäjäksi ja rekisteröidä pitopaikka eläintenpitorekisteriin. Lisäksi myös harrastenaudoilla, lampailla- ja vuohilla tulee olla aina korvamerkki.

Toimivaltaiset viranomaiset noudattavat toiminnassaan suurta avoimuutta. Yleisöllä on oikeus tutustua toimivaltaisten viranomaisten valvontatoimia ja niiden tehokkuutta koskeviin tietoihin sekä valvontaraportteihin (Valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004). Viranomaisen toiminnan julkisuudesta säädetään myös julkisuuslaissa (621/1999). Monet valvontaan liittyvät asiakirjat ovat julkisia. Liedon ympäristöterveyspalvelut luovuttaa julkisia asiakirjoja pyynnöstä. Asiakirjojen luovutuksesta voidaan periä kuitenkin kustannuksia vastaava maksu. Haastattelupyyntöihin pyritään vastaamaan myöntävästi, ellei asia ole laajuudeltaan sellainen, että tiedotusvastuu on siirretty Ruokavirastolle. Eläinlääkintähuollon viestinnän vastuuhenkilö on toimialajohtaja. Käytännössä hän voi nimetä kulloinkin asiasta lisätietoja antavan viranhaltijan. Jokainen viranhaltija vastaa päivittäisestä tiedotuksesta ja viestinnästä asiakkaille, sidosryhmille sekä omalle työyhteisölle oman vastuualueensa osalta. Epäselvissä tapauksissa käännetään toimialajohtajan puoleen. Eläinlääkärit voivat ohjata asiakirja- ja haastattelupyynnöt toimialajohtajalle.

10.4 Rikosilmoitus ja tutkintapyyntö

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 91 §:n mukaan, jos on syytä epäillä, että eläinten hyvinvointisäädöksiä on rikottu, valvontaviranomaisen on viipymättä tehtävä asiasta ilmoitus poliisille esitutkintaa varten. Poliisi toivoo, että asiakirjat sekä niihin liittyvän materiaali (valokuvat, videotallenteet yms.) toimitetaan viimeistään vuoden 2026 alusta lukien poliisin sähköisen asiointipalvelun kautta tekemällä sähköinen rikosilmoitus ja liittämällä asiakirjat rikosilmoituksen liitteeksi. Vain poikkeustapauksissa voidaan käyttää sähköpostia. Tunnistautuminen tapahtuu työpuhelimen mobiilivarmenteen avulla. Mobiilivarmenteen käyttäminen ei edellytä pankkitunnuksilla kirjautumista. Rikosilmoitukseen ei tule muita tietoja, kuin valvontaeläinlääkäriä nimi, virkanimike, työpuhelin ja -sähköposti sekä työpaikan postiosoite (mahdollista varmennekortin käyttöä selvitetään). Poliisin sähköisen asiointikanavalle (<https://asiointi.poliisi.fi/>) tarvitaan suomi.fi asiointivaltuus (Poliisin käsittelemien ilmoitusten tekeminen ja lupien hakeminen) Liedon kaupungin puolesta asiointissa. Sinetissä on ohje valtuuden hakemiseksi: Suomi.fi valtuudet. Valvontaeläinlääkärit on valtuutettu tekemään ilmoitus kaupungin puolesta.

Muilta osin tutkintapyyntöön tekeminen poliisille valvottavien lakien mahdollisesta rikkomisesta on delegoitu toimialajohtajalle, terveystarkastajalle ja kaikille kaupungineläinlääkäreille. Päätöksen mukaan pyyntö valmistellaan aina toimialajohtajan kanssa ja tuodaan ympäristöterveyslautakunnalle tiedoksi.

11. Eläintautien torjunta ja eläintautivalmius

Virkaeläinlääkärin velvollisuuksiin kuuluu eläintautilain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpano ja noudattamisen valvonta vastuualueellaan. Virkaeläinlääkärin on alueellaan huolehdittava myös siitä, että eläintautien toteamiseksi tehdään tarvittavat tutkimukset sekä siitä, että tarvittaessa välttämättömin rajoituksin estetään eläntaudin leviäminen.

Virkaeläinlääkärin on tiedotettava vastustettavan eläntaudin esiintymisestä alueellaan ensisijaisesti Ruokaviraston valtioneläinlääkäreille (lasa(a)ruokavirasto.fi). Jos kyseessä on vaarallinen tai helposti leviävä eläintauti, ilmoittaminen pitää tehdä välittömästi, kun perusteltu epäily on herännyt. Tilanteesta tiedotetaan oman alueen muille virkaeläinlääkäreille sekä toimialajohtajalle, ensisijaisesti käyttäen sisäistä sähköpostia elainlaakinta(a)lieto.fi. Tarvittaessa tiedotetaan läheisten valvontayksiköiden virkaeläinlääkäreille. Eläintautivalvonta pitopaikoissa tapahtuu normaalin kaupungineläinlääkärin sairaus- tai terveydenhuoltokäynnin aikana, suunnitelmallisen tarkastuksen puitteissa tai Ruokaviraston virkaeläinlääkärille antaman määräyksen perusteella. Erillisiä tarkastuksia eläintautien perusteella ilman epäilyä ei pitopaikoissa tehdä lukuun ottamatta terveysvalvontaohjelmiin ohjelmakohtaisesti liittyviä tarkastuksia. Vastustettavien eläintautien epäilytilanteissa virkaeläinlääkäri voi tehdä tilalle valvontakäynnin myös ilman Ruokaviraston antamaa erillistä toimeksiantoa. Kaupungineläinlääkärien päivystysjärjestelmä takaa sen, että eläinlääkäri on aina tavoitettavissa.

Epäily vaarallisesta tai helposti leviävästä eläntaudista voi tulla esimerkiksi virkaeläinlääkärin tekemästä havainnosta, eläimen omistajan yhteydenottona tai Ruokavirastosta tulevana tietona teurastamalla syntyneestä epäilystä, näytteen tutkimustuloksesta tai lähiseudulle levinneestä eläntaudista. Epäily zoonoottisesta eläntaudista voi tulla myös terveyskeskuksesta tai sairaalasta. Yksityisellä eläinlääkärillä on velvollisuus ilmoittaa eläintautiepäilystä virkaeläinlääkärille.

Virkaeläinlääkärit osallistuvat Ruokaviraston kokouksiin ja koulutuksiin, joissa käsitellään eläintautivalmiuteen liittyviä asioita. Henkilöstö osallistuu mahdollisuuksien mukaan myös muuhun eläintautivalmiutta edistävään koulutukseen, jos sellaista tulee tarjolle.

Elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden EU:n sisämarkkinakaupan valvonta on oleellinen osa eläintautivalvontaa, sillä mahdollinen eläintautien leviäminen Suomeen saattaisi tapahtua juuri näiden

kautta. Virkaeläinlääkärit toimeenpanevat alueellaan sekä sisämarkkinakaupan tuonnin että viennin valvontaan liittyvät toimeenpanotehtävät. Virkaeläinlääkärit valvovat heille valvottaviksi säädettyjä sivutuotealan laitoksia ja osallistuvat tarvittaessa laitostarkastuksiin. Lisäksi virkaeläinlääkärit tekevät tarkastuskäyntejä toimialueensa muihin paikkoihin, joissa sivutuotteita käsitellään, kerätään, kuljetetaan, käytetään tai hävitetään.

11.1 Toimintaohjeet vaarallisessa tai helposti leviävässä eläintautitapauksessa

Toimintaohjeet vaarallisen tai helposti leviävän eläintautitapauksen varalle löytyvät eläintautilainsäädännöstä ja ympäristöterveydenhuollon häiriötilannesuunnitelmasta sekä tiivistetysti tästä suunnitelmasta. Eläintautitapauksessa tilanteen johtovastuu on Ruokavirastolla, ja kunnalliset virkaeläinlääkärit avustavat tilanteen hoitamisessa paikallisella tasolla.

- Eläintautitilanteen edellyttäessä kaupungineläinlääkärit peruuttavat toimialajohtajan määräyksestä kiireettömät ajanvarausajat
- Potilastyö keskitetään yhdelle tai useammalle eläinlääkärille, jolloin muut eläinlääkärit voivat avustaa eläintautitapauksen edellyttämissä toimenpiteissä. Apua kiireellisten potilaiden hoitamiseen voidaan pyytää läheisiltä valvontayksiköiltä, jolloin omat virkaeläinlääkärit voivat keskittyä eläintautitilanteen hoitamiseen.
- Virka-apupyynnön pelastuslaitokselle, poliisille tai puolustusvoimille tekee Ruokavirasto. Ruokavirasto voi antaa määräyksiä myös sellaisille alueen eläinlääkäreille, jotka eivät ole virassa. Tiedottamisesta vastaa ensisijaisesti Ruokavirasto.

11.2 Eläintautien ilmoittaminen

Virkaeläinlääkärit tekevät kuukausittain ilmoituksen Ruokavirastoon alueellaan epäillyistä tai todetuista eläintaudeista (ns. kuukausi-ilmoitus). Virkaeläinlääkärillä on velvollisuus ilmoittaa erikseen lueteltujen zoonoosien eli eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien esiintymisestä terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Velvollisuus on kirjattu eläintautien ilmoittamisesta ja mikrobikantojen toimittamisesta annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1010/2013) 15 §:ään. Ruokamyrkytys- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmää on mahdollista tarvittaessa käyttää hyväksi myös zoonoositapausten selvittämisessä.

11.3 Eläintauteja tutkivat laboratoriot

Vastustettavia eläintauteja koskevat tutkimukset voidaan tehdä ainoastaan Ruokavirastossa tai Ruokaviraston hyväksymässä laboratoriossa. Ilmoitettavia eläintauteja tutkivat laboratoriot tekevät

ilmoituksen toiminnastaan Ruokavirastolle, jonka internetsivuilla on rekisteri vastustettavia eläintauteja tutkivista laboratorioista.

11.4 Zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystarkastus

Tuotantoeläimille toteutetaan useita terveystarkastusohjelmia, joista vain salmonellavalvonta on pakollinen. Kansallinen salmonellavalvontaohjelma koskee kana-, broileri- ja kalkkunaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita, keinosiemennyssonneja ja raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja.

Salmonellavalvontaohjelman toimeenpanoa tiloilla valvovat ensisijaisesti praktisoivat eläinlääkärit.

Valvontaeläinlääkäri seuraa toimijan toteuttaman näytteenoton säädöstenmukaisuutta, hallinnoi parvista toimitettuja saapumisilmoituksia sekä huolehtii tilalle tehtävien valvontakäyntien toteutumisesta. Jos terveystarkastusta ei ole toteutettu säädösten mukaisesti, asiasta ilmoitetaan Ruokavirastolle. Pakolliseen salmonellavalvontaohjelmaan kuuluville siipikarjatilaille tehdään valvontakäynti kerran vuodessa. Käynnin yhteydessä suoritetaan virallinen näytteenotto, tarkastetaan tuotannon seurannan tiedot, lintujen terveydentila, toimijan suorittamat näytteenotot ja laboratoriotutkimusten tulokset sekä tarkastetaan pitopaikan tuotantohygieeniset olosuhteet. Valvontakäynnistä laaditaan kirjallinen tarkastuskertomus, joka toimitetaan Ruokavirastolle.

Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveystarkastukseen lampaiden ja vuohien maedi-visnan, tarhattujen hirvieläinten tuberkuloosin tai kalojen BKD-taudin varalta. Myös siipikarjan vientilaitoksilla on erillinen terveystarkastus- ja näytteenotto-ohjelma. Virkaeläinlääkäri hyväksyy tai ottaa vastaan ilmoituksen toimialueellaan sijaitsevien tilojen liittymisestä terveystarkastusohjelmaan tai siitä eroamisesta.

Virkaeläinlääkäri voi myös esittää Ruokavirastolle tilan erottamista terveystarkastusohjelmasta.

Terveystarkastukseen liittyy säännöllinen käynti pitopaikoissa ja näytteenotto tai näytteenoton seuranta.

Kunkin valvontaohjelman osalta on erikseen määritelty valvontakäyntien vuositasoinen määrä. Jos havaitaan, että jotakin terveystarkastusohjelmaa ei ole toteutettu säädösten mukaisesti, virkaeläinlääkäri huomauttaa asiasta, ohjeistaa toimijaa ja kirjaa havaitun epäkohdan tarkastuspöytäkirjaan. Asia viedään Ruokaviraston tietoon ja tehdään tarvittaessa ylimääräinen valvontakäynti Ruokaviraston määräyksestä.

Virkaeläinlääkäri valvoo, että terveystarkastusohjelmaa noudatetaan jatkossa. Tiedot

terveystarkastusohjelmiin kuuluvien tilojen lukumääristä käyvät ilmi suunnitelman liitteenä olevasta resurssitarpeen kartoituslomakkeesta (liite 4, katso myös 6.3).

11.5 Vesiviljelylaitosten valvonta

Vesiviljelylaitoksilta otetaan kalanäytteitä EU:n hyväksymien VHS-ohjelmien ja lisävakuumohjelmien (mm. BKD, IPN, Gyrodaktylus salaris) mukaisesti. Vesiviljelylaitoksia valvova valvontaeläinlääkäri osallistuu

säännöllisesti vesiviljelylaitoksia koskeviin ja niiden valvontaan liittyviin koulutustilaisuuksiin (mm. Kalaterveyspäivä, Ruokaviraston koulutukset).

Kalanviljelylaitosten osalta tavoitteena on tarkastaa sisämaan lohikalanviljelylaitokset kerran vuodessa (matalan riskin laitokset; ruokakalalaitos sisämaassa) tai kaksi kertaa vuodessa (korkean riskin laitokset; sisämaan laitos, jolla on emokaloja tai elävää kalaa myyvä laitos sisämaassa = poikaslaitos). Merialueen laitokset tulee tarkastaa joka toinen vuosi (matalan riskin laitos) tai kerran vuodessa (korkeanriskin laitos). Emokala- ja poikaslaitokset on tavoitteena tarkastaa kaksi kertaa vuodessa. Alueella on Ruokaviraston vesiviljelyrekisterin mukaan 37 hyväksyttyä vesiviljelypitoaikkaa, joista 29 on Paraisilla ja 8 Kemiönsaarella, molemmissa merialueella.

11.6 Eläinten keinollinen lisääminen

Kaupungineläinlääkärit hoitavat täydentävänä palveluna mahdollisuuksien mukaan tammojen siemennyksiä sekä tiineystutkimuksia. Alueella on yksi toiminnassa oleva hyväksytty hevoseläinten siemennesteen keräysasemista, joista kyseisten hevoseläinten siemennestettä siirretään toiseen jäsenvaltioon (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/429), Pöytyällä.

11.7 Muu eläintautivalvonta ja seuranta

Tuotantoeläinten terveyttä valvotaan erikseen määriteltyjen vastustettavien eläintautien osalta vuosittaisin ohjelmin. Suurin osa pyydetyistä näytteistä perustuu EU:n yhteiseen lainsäädäntöön. Suomelle myönnetty virallinen tautivapaus tietyistä merkittävistä eläintaudeista edellyttää tautivapauden todentamista vuosittaisin otannoin. Ruokavirasto pyytää vuosittain seurantanäytteiden ottamista erillisen suunnitelman mukaan.

Otantoihin liittyvät näytteet ottaa valvontaeläinlääkäri tarvittaessa praktisoivan eläinlääkäriin avustuksella Ruokaviraston määräyksestä. Valvontaeläinlääkäri huolehtii siitä, että näytteet otetaan määräajassa ja tiedottaa välittömästi Ruokavirastolle, jos näytteenotto suunnitelman mukaisesti ei jostain syystä onnistu esimerkiksi tuotantotilan toiminnan lopettamisen vuoksi, tai jos näytteitä ei pystytä ottamaan annetussa määräajassa. Jos valvontaeläinlääkäri on estynyt, huolehditaan siitä, että näytteet ottaa joku muu virkaeläinlääkäri, jolla ei ole vakituista asiakassuhdetta näytteenoton kohteeseen.

Turkiseläinten lintuinfluenssaseuranta tehdään kaikilla turkistarhoilla. Seurannasta on päätetty kansallisesti ja komission delegoidun asetuksen (EU) 2020/689 nojalla. Ruokavirasto ohjeistaa turkistarhoja näytteenotosta ja näytteenoton ajankohdasta, sekä näytteiden lähettämisestä. Seuranta tehdään toistaiseksi. Turkistarhoilla sovelletaan 15.4.2024 alkaen maa- ja metsätalousministeriön asetusta (14/2024)

varotoimenpiteistä lintuinfluenssan leviämisen ehkäisemiseksi luonnonvaraisista eläimistä turkiseläimiin. Asetuksessa on vaatimuksia turkistarhan suojaamiselle lintuinfluenssalta. Valvontaeläinlääkärit valvovat asetuksen velvoitteiden noudattamista ja toimittavat tiedot tarkastuksista Ruokavirastolle. Alueella on yksi turkistarha, Paraisilla.

Afrikkalaisen sikaruton vastaisena varotoimena on sikojen ulkonapito kielletty maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (404/2021). Ulkonapito on sallittua vain, jos sikojen aitaus on asetuksen vaatimusten mukainen ja toimija on tehnyt sikojen ulkonapidosta etukäteen ilmoituksen virkaeläinlääkärille. Valvontaeläinlääkärit valvovat alueellaan sikojen ulkonapitokiellon noudattamista tarkastamalla ulkona pidettävien sikojen aitaukset ilmoituksen saatuaan tai epäilytapauksessa. Valvontaeläinlääkärit ylläpitävät tietoja niistä oman toimialueensa sikojen pitopaikoista, joissa pidetään sikoja ulkona, ja toimittavat tiedot Ruokavirastolle vuosittain. Tällä hetkellä alueella ei ole sikojen ulkonapitopaikkoja.

12. Sisämarkkinakauppa, vienti ja tuonti

Tiettyjen eläinten ja tuotteiden sisämarkkinatuojat ja viejät rekisteröityvät tai hakevat tuontilupaa Ruokavirastolta. Ruokavirasto lähettää tiedon rekisteröinnistä ja tuontiluvista ohjeineen virkaeläinlääkärille. Nämä rekisteröinnit ja tuontiluvat kirjataan sekä huomioidaan erityisesti, mille eläimelle tai tuotteelle ne on tarkoitettu ja koskevatko rekisteröinnit sisämarkkinatuontia vai -vientä. Monilla toimijoilla on useita rekisteröintejä tai tuontilupia, mutta yksi rekisteröinti koskee vain yhtä tuotetta tai vain sisämarkkinatuontia tai -vientä. Epäselvissä tapauksissa tulee kääntyä Ruokaviraston puoleen. Tuontieriä ei saa tarkastuksessa hyväksyä eikä vientieriä lähettää, jollei virkaeläinlääkäri ole täysin varma ehtojen täyttymisestä.

12.1 TRACES ja EU Login -järjestelmään kirjautuminen

TRACES on lyhenne sanoista Trade Control and Expert System. TRACES on kehitetty varmentamaan muun muassa elävien eläinten, kasvien ja rehun sekä eläin-, luomu-, kasvi- ja puutuotteiden jäljitettävyyttä ja valvontaa. Järjestelmää käytetään niin EU-maiden välisessä sisämarkkinakaupassa (eläimet ja eläinperäiset tuotteet) kuin tuonnissa EU:n ulkopuolisista maista sekä viennissä EU:n ulkopuolisiin maihin. Järjestelmää ylläpitää Euroopan komissio, ja sitä käyttävät viranomaiset ja yritykset.

TRACES-järjestelmään kirjautuminen edellyttää tunnistautumista EU Login -järjestelmän kautta (tekstiviestikirjautuminen poistunut käytöstä 30.6.2025). EU Login -järjestelmään voi kirjautua käyttämällä joko: EU Login -mobiilisovellusta sekä PIN-koodia (vaatii mobiililaitteen internetyhteyden) tai EU Login -mobiilisovellusta ja QR-koodia (ei vaadi mobiililaitteen internetyhteyttä). Kaupungineläinlääkärit lataavat EU

Login - mobiilisovelluksen sovelluskaupasta. Sovelluksen käyttöönotto edellyttää mobiililaitteen linkittämistä (alustamista) EU Login -järjestelmään ja PIN-koodin asettamista. Ohjeet järjestelmän käyttöön ja häiriötilanteiden varalle sekä tyhjat lomakemallit löytyvät Ruokaviraston sivuilta <https://www.ruokavirasto.fi/teemat/tuonti-ja-vienti/traces/>. Sivulla on myös linkki Euroopan komission TRACES-sivustolle.

Sisämarkkinatuonnissa tuojalla on tiettyjen eläinten ja tuotteiden kohdalla velvollisuutena lähettää Ruokavirastoon ennakoilmoitus tuotavasta erästä. Tuotavien erien mukana seuraa lähtömaassa virkaeläinlääkäriin myöntämä TRACES-terveystodistus ja mahdolliset muut asiakirjat. Ruokavirasto seuraa saapuvia eriä TRACES-järjestelmän avulla ja määrää virkaeläinlääkäriin tarvittaessa tarkastamaan saapuneet erät. Tarkastuksen raportointi tapahtuu TRACES-järjestelmässä. Tavoitteena on, että jokaisen tuojan, etenkin uusien osalta tarkastetaan yksi lähetys, mieluiten ensimmäinen, vuosittain. Jos puutteita havaitaan, tehdään tarvittaessa uusintatarkastuksia.

Hylätyistä eristä (nykyisin myös lemmikkieläintuonneista tehdyt hallintopäätökset) tulee ilmoittaa Ruokavirastolle. Tällaisista toimenpiteistä päättäminen edellyttää yhteydenpitoa myös lähettäjään viranomaisiin. Annettujen määräysten toteutuminen seurataan aina esimerkiksi varmistamalla, että eläimet on palautettu alkuperämaahan tai että ne on lopetettu. Seuranta tapahtuu pyytämällä virka-apua tullilta ja tekemällä yhteistyötä alkuperämaan viranomaisten kanssa. Mikäli saapuva erä ei täytä tuonnin ehtoja, virkaeläinlääkäri sopii Ruokaviraston kanssa toimenpiteistä sekä noudattaa annettuja ohjeita ja määräyksiä sekä tekee vaadittavat ilmoitukset/raportoinnit. Sisämarkkinaviennissä toimija pyytää virkaeläinlääkäriä tarkastamaan lähetyksen ennen vientiä. Tarkastuksen perustella virkaeläinlääkäri tekee erälle terveystodistuksen TRACES-järjestelmässä.

Liedon sisämarkkinavienti liittyy valtaosin rekisteröityjen hevosten liikkumiseen. Virkaeläinlääkäreiden tulee seurata mahdollinen eristä vastaanottajamaassa saatava palaute ja reagoida siihen. Esim. TRACES-terveystodistuksen valvonta eli III-osion täyttö TRACES-järjestelmän kautta.

12.2 Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Kolmansiin maihin vietäessä viejä pyytää virkaeläinlääkäriltä tarkastusta ja selvittää vientiehdot. Viejän on varmistettava, että vientikohdemaan vaatimat ehdot viennille täyttyvät. Suositeltavaa on, että vaadittavat ehdot tai valmis terveystodistus on lähetetty kohdemaan viranomaisilta Ruokavirastoon tai maa- ja metsätalousministeriöön. Jos kohdema ei lähetä valmista terveystodistusta eikä sitä ole ennestään Ruokavirastolla, laatii viejä terveystodistuksen Ruokaviraston antamalle pohjalle kohdemaan ehtojen

mukaisesti. Ruokavirasto ja kohdemaan viranomaiset hyväksyvät todistuksen ja lopullinen todistusmalli lähetetään Ruokaviraston tiedoksi.

Virkaeläinlääkäri ja Ruokavirasto tarkistavat yhteistyössä, voidaanko vientiehdot vietävän eläimen tai tuotteen kohdalla täyttää. Jos ehtoja ei voida täyttää, voi maa- ja metsätalousministeriö yhteistyössä Ruokaviraston kanssa neuvotella kohdemaan kanssa vaatimuksista. Euraasian talousliiton vientitodistuksen laatii virkaeläinlääkäri. Elävien eläinten kohdalla tarkastukset tekee ja todistuksen täyttää yleensä kunnaneläinlääkäri, naudat ja sian sukusolujen ja alkioiden kohdalla Ruokaviraston valtioneläinlääkäri. Toimenpiteiden kustannuksista vastaa viejä.

12.3 Tuonti EU:n ulkopuolelta ja Komission asetuksen 2017/625 luvun V jakson II mukainen valvonta

Kolmansista maista tuotavat elävät eläimet ja eläinperäiset tuotteet saapuvat Suomeen aina eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman kautta. Koska niille suoritetaan eläinlääkinnällinen rajatarkastus eivät tuodut erät yleensä aiheuta toimenpiteitä alue- tai paikallistasolla. Joissakin tapauksissa tuonnin salliminen edellyttää erityistä jälkivalvontaa määräpaikassa. Praktikkoeläinlääkärit pääasiallisesti käsittelevät TRACES-ilmoitukset ja suorittavat paikallistason toimenpiteet, kun joko TRACES-järjestelmästä tai Ruokavirastolta tulee tieto, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä.

13. Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan eläinten hyvinvoinnista annetun lain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää valvontaa. Valvontaa hoitavat paikallistasolla eläinten pitopaikoissa virkaeläinlääkärit, tarvittaessa kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitavat viranhaltijat sekä poliisi. Eläinkuljetuksia valvoo maanteillä pääsääntöisesti poliisi, mutta myös valtioneläinlääkärillä sekä virkaeläinlääkärillä on oikeus tehdä eläinkuljetuksia koskevia tarkastuksia tietyin ehdoin. Valvontaa tehdään käytännössä sekä epäilyn perusteella tehtävinä tarkastuksina, että ennalta suunniteltujen ohjelmien perusteella.

Eläinsuojelutarkastuksessa tarkastetaan, että lainsäädännössä kyseisen eläimen pitämiseksi asetettuja vaatimuksia noudatetaan. Käynnillä tarkastetaan paitsi eläimet, eläinten pitopaikka ja pitopaikan olosuhteet myös eläinten rehut, juomaveden tarjoaminen, kuivikkeet sekä välineet ja varusteet. Tarkastuksesta kirjoitetaan aina tarkastuskertomus, joka toimitetaan asiakkaalle. Valvontaeläinlääkäri arkistoi tarkastuskertomuksen tai annetun päätöksen liitteineen kaupungin asiakirjahallinnan järjestelmään sekä toimittaa sen sähköisesti Ruokavirastolle.

Jos tarkastuksella on todettu mahdollisia täydentävien ehtojen indikaattoreiden laiminlyöntejä, lähetetään päätös tai kertomus Ruokavirastolle välittömästi ja aina viikon sisällä tehdystä tarkastuksesta. Jos tarkastuksessa todetaan, että lainsäädäntöä on rikottu, voidaan kopio asiakirjasta toimittaa myös poliisille esitutkintaa varten. Asiakkaalle veloitteita sisältävä päätös samoin kuin kuulemisasiakirja toimitetaan asiakkaalle todisteellisesti (saantitodistus, toimittaminen henkilökohtaisesti tai sähköpostilla kuittausta vastaan, haastemies). Jos tarkastuksella todetaan määräystenvastaisuutta, annetaan määräaika asian korjaamiseksi. Määräajan umpeuduttua tarkastetaan määräysten noudattaminen joko tarkastuskäynnillä tai asiakirjoista. Myös uusintatarkastuksesta kirjoitetaan aina tarkastuskertomus. Tarvittaessa käytetään pakkokeinoja (määräys, kieltö), jos neuvonta ja ohjaus eivät ole riittäviä epäkohdan korjaamiseksi tai tilanne vaatii välittömiä toimenpiteitä. Jos asiakas veloitetaan korjaamaan havaittuja epäkohtia pakkokeinoin, asiakkaalle varataan aina ennen päätöksen antamista mahdollisuus tulla kuulluksi, ellei asia ole kiireellinen. Kuuleminen tehdään kirjallisesti ja vastineen antamiselle annetaan kohtuullinen aika aina, kun se on eläinten hyvinvoinnin kannalta mahdollista. Jos kuuleminen tehdään suullisesti, asiakkaan antama vastine kirjataan aina päätökseen. Tarvittaessa virkaeläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija tai poliisi voi ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi, kunnes eläimen omistaja joko korjaa eläinten pitoon liittyvät epäkohdat tai päättää eläinten lopettamisesta. Eläinten omistaja on vastuussa toimenpiteistä, esimerkiksi tilapäisestä hoidosta, aiheutuvista kustannuksista. Jos eläimen omistaja toteaa, että hän ei pysty jatkossakaan huolehtimaan eläimestä, tehdään päätös tarvittavista toimenpiteistä: jos eläimen arvo ei ole vähäinen, pitää harkita mahdollisuudet eläimen myymiseksi pitoon tai teuraaksi, jolloin eläimen omistaja saa pitää myyntitulot, joista on vähennetty esimerkiksi tilapäisen hoidon järjestämisestä aiheutuneet menot. Jos myymisen yrittäminen ei ole tarkoituksenmukaista, eläin voidaan luovuttaa eläinsuojeluyhdistykselle uudelleen sijoitettavaksi, lopettaa tai teurastaa. Eläimelle voidaan tarvittaessa järjestää lyhytaikainen tilapäinen hoito tilanteen selvittämisen ajaksi. Pieneläinten tilapäisen hoidon järjestämipaikkana toimii sama taho, jolla on kaupungin kanssa sopimus löytöeläinten vastaanottamisesta. Suurelaimille pyritään ensisijaisesti järjestämään riittävä hoito hoitopitopaikassa. Jos suurelain joudutaan siirtämään, on tehtävä myös tarvittavat ilmoitukset eläinrekistereihin. Kunta voi myös pyytää tapauksen siirtoa Ruokavirastolle tilanteessa, jossa tarkastuskohteessa on useita eläimiä, joiden osalta on tarve ryhtyä kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

13.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa määritelty viranomainen voi tarkastaa epäilyn perusteella eläinten pitopaikan. Asia tulee useimmiten vireille yksityishenkilön yhteydenoton perusteella. Kaupungin

verkkosivulla on yhteystiedot sekä sähköinen lomake ilmoituksen tekemistä varten. Jos kaupungineläinlääkärille syntyy praktiikkatyössä epäily säännösten vastaisesta menettelystä, hän ilmoittaa ensisijaisesti asiasta valvontaeläinlääkärille, joka huolehtii asian selvittämisestä ja tarvittavista toimenpiteistä. Koska suurin osa pieneläinten tarkastuksista perustuu yksityishenkilöiden tekemiin ilmoituksiin, halutaan ilmoittamiskynnys pitää mahdollisimman matalana. Ilmoittajan henkilöllisyyttä ei kerrota tarkastuksen kohteelle, jos ilmoittaja ei ole toinen viranomainen. Ilmoituksen voi myös tehdä nimettömänä. Ilmoituksen perusteella tehdään yleensä aina tarkastus, ellei ole perustellusta syystä ilmeistä, että ilmoitus on aiheeton. Valvontaeläinlääkärin mukana voi tarvittaessa olla valvontayksikön toinen virkaeläinlääkäri, terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija tai poliisi. Virka-apua tarkastuksen turvaamiseksi pyydetään etukäteen Lounais-Suomen poliisin Turun tilannekeskuksesta sähköpostitse, tai jos virka-avun tarve ilmenee tarkastuksen yhteydessä yllättäen, poliisin tilannekeskuksesta tai hätäkeskuksesta puhelimitse.

13.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan valvonta

Suunnitelmallisia tarkastuksia tehdään ilman epäilyä sellaisiin paikkoihin, joissa toiminta edellyttää luvan hakemista tai ilmoituksen tekemistä Ruokavirastolle. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi sirkukset, eläintarhat ja eläinnäyttelyt, eläinkaupat, pieneläinlaitokset, suuret kennelit sekä ravi- ja ratsastustallit, riistaeläintarhat ja lihan, munien tai siitosen eläinten tuotantotarhat. Ilman epäilyä tarkastuksia saadaan tehdä myös eläinkilpailuihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin. Valvontaeläinlääkäri tarkastaa kohteet toiminnan alkaessa ja sen jälkeen kohdekohtaisen riskinarvioinnin perusteella 0,5–3 vuoden välein.

13.3 Eläinkuljetukset

Eläinkuljetuksia valvoo maanteillä pääsääntöisesti poliisi, mutta myös valtioneläinlääkäreillä sekä kunnan virkaeläinlääkärillä on oikeus tehdä eläinkuljetuksia koskevia tarkastuksia tietyin ehdoin. Kunnan virkaeläinlääkärit voivat olla mukana poliisin tai valtioneläinlääkäreiden tekemässä tarkastuksessa.

13.4 Teurastamot

Niissä pienteurastamoissa, joiden valvonnasta kaupungineläinlääkäri on tehnyt sopimuksen Ruokaviraston kanssa, tarkastuseläinlääkärinä toimiva kaupungineläinlääkäri suorittaa myös eläinsuojeluvalvontaa teurastamossa. Tarkastuseläinlääkärillä on oikeus tarkastaa myös teurastamolle saapuvat eläinkuljetukset. Mikäli tarkastuseläinlääkäri epäilee, että eläintenpitoyksikössä on rikottu eläinsuojelulainsäädäntöä, hänen on ilmoitettava asiasta Ruokavirastolle, joka voi määrätä kunnan virkaeläinlääkärin suorittamaan tarkastuksen kyseiseen pitopaikkaan. Tällä hetkellä sopimuksia ei ole.

13.5 Eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvonta

Maaeläinten, kuten nautaeläinten, sikaeläinten, lammaseläinten, vuohieläinten, siipikarjan, mehiläisten ja kimalaisten, turkiseläinten, kamelieläinten (kamelit, laamat ja alpakat), hirvieläinten, hevoseläinten sekä tuotantokanien pitäjien on ennen eläintenpidon aloittamista rekisteröitävä eläinten pitopaikat sekä eläintenpito Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteriin. Ammattimaiseen tai muutoin laajamittaiseen seura- ja harrastuseläinten pitoon sekä avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoimintaan liittyvät pitopaikat tulee rekisteröidä eläinten hyvinvointilain nojalla tehtävän ilmoituksen yhteydessä. Eläintenpitäjän tulee eläinterveys säännösten mukaan merkitä hallinnassaan olevat eläimet yksilöllisellä Ruokaviraston hyväksymällä tunnistimella (nauta-, lammas-, vuohi-, hevos-, kameli ja hirvieläimet tietyin poikkeuksin) tai pitopaikkakohtaisella merkintätunnuksella (sikaeläimet). Koira on tunnistusmerkittävä ja koiran haltijan on ilmoitettava koirasta tiedot koirarekisteriin. Ruokavirasto suunnittelee, ohjaa ja kehittää valtakunnallisesti eläinten tunnistamisen ja rekisteröinnin valvontaa. Valvontaeläinlääkärit valvovat, että eläinten tunnistamista ja rekisteröintiä koskevia vaatimuksia noudatetaan ja havaitessaan laiminlyöntejä ryhtyy toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi.

14. Eläimistä saatavat sivutuotteet, sivutuotevalvonta ja haaskat

Sivutuotelain mukaisesti Ruokavirasto laatii valtakunnallisen valvontasuunnitelman sivutuotevalvonnan järjestämiseksi. Kunnat huolehtivat suunnitelman mukaisten tarkastusten toteuttamisesta.

Elintarvikehuoneistojen sivutuoteasetuksen mukainen valvonta pyritään tekemään elintarvikelain mukaisten valvontakäyntien yhteydessä.

Kunta valvoo sivutuotelaitoksia ja -toimijoita Ruokaviraston vuosittaisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Valvontaeläinlääkäri hyväksyy toimialueellaan sivutuoteasetuksen mukaiset polttolaitokset, rinnakkaispolttolaitokset, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitus hävittää polttamalla tai hyväksytylle kaatopaikalle toimittamalla ja väliasteenlaitokset, joissa varastoidaan tai esim. suolataan, jäädytetään tai lajitellaan käsittelemättömiä sivutuotteita. Valvontaeläinlääkäri rekisteröi tekniset laitokset, johdettujen tuotteiden varastointilaitokset silloin, kun tuotteet on tarkoitettu tekniseen käyttöön, tilarehustamot, keräyskeskukset silloin, kun ne eivät sijaitse teurastamon yhteydessä sekä toimijat, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin. Hyväksyntä- ja rekisteröintipäätökset ilmoitetaan Ruokavirastolle.

Valvontaeläinlääkäri valvoo hyväksymiään ja rekisteröimiään laitoksia ja toimijoita. Valvontaeläinlääkäri valvoo myös Ruokaviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä laitoksia, kuten käsittelylaitoksia, lemmikkieläinten

ruokia valmistavia laitoksia ja rehusekoittamoita. Tarkastukset on pyrittävä mahdollisuuksien mukaan tekemään ennalta ilmoittamatta. Saapuneiden sivutuote-erien osalta kunnaneläinlääkäri täyttää valvontaosion kaupalliseen asiakirjaan (DOCOM) TRACES- järjestelmään. Ennen kuittausta tai valvontaa on varmistettava, että erä on saapunut laitokselle.

Ruokavirasto määrittelee vuosittaisessa valvontasuunnitelmassa kunkin laitostyyppin osalta riskinarviointiin perustuen ne laitokset nimeltä, jotka valvontaeläinlääkäri on vuoden aikana vähintään tarkastettava. Mikäli valvontavuoden aikana todetaan tarkastuksen tarve jollakin suunnitelman ulkopuolisella laitoksella, tarkastus tehdään suunniteltujen tarkastusten lisäksi. Valvontaeläinlääkärit toimittavat valvontaan liittyvät tarkastuskertomukset tarkastuksen jälkeen tiedoksi Ruokavirastoon. Mikäli tarkastuksella todettua puutetta ei saada poistettua kehoituksilla ja joudutaan käyttämään sivutuotelain mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja, toimitetaan myös pakkokeinopäätös Ruokavirastolle.

Valvontaeläinlääkärit valvovat toimijoita, jotka käyttävät sivutuotteita erityisiin ruokintatarkoituksiin kuten luonnonvaraisena elävien eläinten ruokintaan sekä turkistarhojen lajinsisäistä käyttöä. Valvontaeläinlääkärit valvovat myös tiloilla itsestään kuolleiden ja lopetettujen tuotantoeläinten hävitystapoja. Suomessa on käytössä haaskarekisteri, johon rekisteröidään haaskapaikan aloitusilmoitukset ja haaskan pitäjät.

Haaskatoiminnalla tarkoitetaan käsittelemättömien sivutuotteiden käyttöä luonnonvaraisten eläinten ruokinnassa. Tuotantoeläimistä saatuja sivutuotteita on luvallista käyttää luonnoneläintenruokintaan vain perustellusta syystä. Alueella ilmoitetut haaskat käyvät ilmi Ruokaviraston sähköisestä pitopaikkarekisteristä. Haaskanpitäjiä (toimijoita) on Liedon alueella noin 20, yhdellä toimijalla voi olla useampia pitopaikkoja. Aloittaessa käsittelemättömien sivutuotteiden käyttö sivutuoteasetuksen ja MMMa N:o 783/2015 sallimiin tarkoituksiin, on toimijan tehtävä aloitusilmoitus toiminnan aloittamisesta alueensa valvontaeläinlääkärille. Kun kyseessä on luonnonvaraisten eläinten ruokinta (haaskakäyttö), tulee toimijan ilmoittaa kolme kertaa vuodessa valvontaeläinlääkärille haaskalle toimittamansa materiaalin määrä. Tiedot on ilmoitettava sekä sille valvontaeläinlääkärille, jonka toimialueelta sivutuotteet kerätään, että sille valvontaeläinlääkärille, jonka toimialueella sivutuotteet käytetään. Sivutuotteet on toimitettava raatojen keräilyyn hävitettäväksi hyväksytyssä sivutuotelaitoksessa. Virkaeläinlääkäri valvoo raatojen hävittämistä koskevien säädösten noudattamista.

15. Seuranta, arviointi ja raportointi

Resurssien riittävyyden arvioimiseksi eläinlääkäripalvelujen käyttö tilastoidaan. Tilastosta ilmenee vuositasolla sairaskäyntien, terveydenhuoltokäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät virka-aikana

sekä sairaskäyntien ja pieneläinvastaanottokäyntien määrät päivystysaikana. Nämä raportoidaan vuosittain myös Ruokavirastolle. Lisäksi virkaeläinlääkärillä on velvollisuus ilmoittaa Ruokavirastolle tietyt kuukausiyhteenvedossa erikseen määritellyt taudit ns. kuukausi-ilmoituksella. Virkaeläinlääkärit huolehtivat lisäksi kukin omalta osaltaan eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien tarkastuskertomusten ja -päätösten, terveystarkastukseen liittyvien käyntien, tautiepäilyjen, ja muiden vastaavien asiakirjojen toimittamisesta Ruokavirastolle tämän suunnitelman mukaisesti. Kaupungineläinlääkärit ovat velvollisia ilmoittamaan (kirjaamalla KliniQ-järjestelmään) työnantajalle potilas-, terveydenhuolto- ja eläinsuojelu- ja eläintautivalvontakäyntiensä lukumäärän kunnittain jaoteltuna päivystys- ja virka-aikaisiin käynteihin erikseen sekä vastaanottokäynteihin ja käynteihin asiakkaan luona erikseen. Käyntimäärätiedot kootaan yhteen erilaisiin tilastointitarkoituksiin sekä toiminnan suunnitteluun.

Tämän suunnitelman toteutumista seurataan vuosittain. Suunnitelmakauden päätyttyä yhteenveto seurannasta esitetään ympäristöterveyslautakunnalle.

Ruokavirastolle toimitetaan tässä suunnitelmassa kuvatuksi

- eläinten hyvinvoinnin valvonnan tarkastuskertomukset/päätökset
- pakolliseen zoonosivalvontaan ja vapaaehtoiseen terveystarkastukseen liittyvät tarkastuskertomukset
- eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan työt, joista kunta laskuttaa valtiota
- muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym.
- vastustettavien eläintautien ja niiden epäilyjen hallinnassa tehdyt toimenpiteet

Asiaa hoitava viranhaltija huolehtii asiakirjojen toimittamisesta. Toiminnan ja talouden seuranta ja raportointi tapahtuu Liedon kaupungin ohjeistuksen mukaisesti, ja siitä vastaavat tilivelvollinen toimialajohtaja sekä ympäristöterveyslautakunta.

16. Tietojärjestelmät

Henkilöstöllä on työnantajan hankkimat tietokoneet ja tietoliikenneyhteydet. Eläinlääkäripalveluissa potilastietojärjestelmänä toimii TeraKuu Oy:n toimittama KliniQ -ohjelmisto. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevat asiakirjat arkistoidaan toistaiseksi pääosin paperilla arkistoon ja niistä pidetään omaa diaaria. Vuoden 2026 aikana valvontatehtäviin on tarkoitus saada uusi tietojärjestelmä joka mahdollistaisi sähköisen arkistoinnin. Asiakirjat toimitetaan myös sähköisesti Ruokavirastolle.

Virkaeläinlääkäreiden käytössä ovat valtakunnalliset tietojärjestelmät:

- Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri (mm. lammas-, nauta-, sika- sekä vuohieläintenpitäjät, haaskaruokintapaikat, siipikarjanpitäjät, mehiläisten- ja kimalaistenpitäjät, turkiseläinten pitäjät sekä hevos-, kameli- ja hirvieläintenpitäjät)
- Koirarekisteri
- Vetport (mikrobilääkkeiden käyttötiedot)
- TRACES (mm. elävien eläinten ja eläimistä saatavien tuotteiden tuonti ja vienti)
- Pikantti (viranomaisille suunnattu Ruokaviraston suljettu verkkopalvelu)

Valvontaeläinlääkäreillä on lisäksi käyttöoikeus väestötietojärjestelmään (VTJ).

Viranomaiskäytössä olevien tietojärjestelmien lisäksi toimijoilla on käytössään erilaisia seurantajärjestelmiä. Nasevan seurantajärjestelmä on Eläintautien torjuntayhdistys ETT ry:n ylläpitämä selainpohjainen sovellus, jota käyttävät nautatilat, eläinlääkärit sekä muut toiminnan yhteistyötahot, kuten meijerit, teurastamot ja neuvonta. Nasevaan tallennetaan terveydenhuoltokäynnit tiloilta, jotka ovat solmineet terveydenhuoltosopimuksen eläinlääkärin kanssa. Eläinlääkärit ja tuottajat voivat hyödyntää Nasevaa lääkitys- ja hoitotietojen kirjauksessa. Sikava eli sikaloiden terveystuokitusrekisteri on Nasevaa vastaava sikatalouden sovellus.

Liitteet

Liite 1. Yksityiset palveluntuottajat alueella

Yksityiset palveluntuottajat on kartoitettu aina suunnitelman päivityksen yhteydessä. Uuden eläinlääkintähuoltolain järjestämisvastuupäätöstä varten kartoitus on tehty loppuvuodesta 2025., sillä palvelujen mitoituksessa on otettava huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut.

Kaarinan Eläinlääkäriasema Oy, Kaarina, Kiesikatu 4, 20780 Kaarina

- koirat, kissat, muut pieneläimet
- peruspalvelut, röntgen, ultra, leikkaukset
- ma-to 8-20, pe 8-19, la 10-16
- 10 eläinlääkärinä

Hantassut, Kaarina, Hadvalantie 8

- koirat
- peruspalvelut, röntgen, ultra, leikkaukset
- Ma, ti, to, pe 8-16 ja ke, 10-18
- 2 eläinlääkärinä

Kotivet, Kaarina, kotikäyntejä ja rokotuksia Kuusistossa.

- kissat, koirat ym.
- ajanvarauksella
- 1 eli

Hevoslääkärikeskus Hippomedi Oy, Kaarina, Ylikyläntie 18, 21500 Piikkiö

- hevoset, tallikäynnit Turun seudulla ja lähikunnissa
- peruspalvelut, röntgen, ultra, pienet leikkaukset, tähystykset, verinäytteet
- ma 8-18, ti 8-16, ke 8-19, to 8-16, pe 8-15.30, parillisten viikkojen la 10-16
- 5 eläinlääkärinä

Neovet Oy, Loimaa, Väinölänkatu 4, 32200 Loimaa

- kissat, koirat, pieneläimet
- peruspalvelut, röntgen, ultra, leikkaukset
- ma-to klo 9-17
- 2 eläinlääkärinä

T:mi Eläinlääkäri Oili Alakukku, Loimaa, Petäjoentie 54, 32200 Loimaa

- kissat, koirat, muut pieneläimet
- peruspalvelut, ultra, pienet leikkaukset
- Ajanvarauksella, ajanvaraus ja puhelinaika arkisin klo 12-14
- 1 eläinlääkäri

Rovio Vet, Loimaa, Mettähannankatu 2, 32200 Loimaa

- kissat, koirat, muut pieneläimet
- peruspalvelut, pienet leikkaukset, eläinhoitajakäynnit, laboratoriotutkimukset,
- ma, ke ja to 8-20, ti 8-16, pe 8-15
- 1 eläinlääkäri

Vaivaton, Hirvikoskentie 219, Loimaa

- lemmikit
- peruseläinlääkäripalvelut - ja leikkaukset sekä kattavat hammashoidot

- 1 eläinlääkäri

- ma-to 9-17

Ammattiopisto Livia, Paimio, Taatilantie 110 21530 Paimio

- kissat, koirat, muut pieneläimet

- peruspalvelut, röntgen, ultra, leikkaukset

- viikoittain oppituntien puitteissa

- 1 eläinlääkäri

Eläinlääkäri Johanna Auranen, Paimio

- perusterveydenhuoltoa pieneläimille, hevosille ja naudoille

- tila- ja kotikäyntejä Varsinais-Suomen alueella

- ma-pe klo 9-17 sovitusti myös muina aikoina

- 1 eläinlääkäri

LizVet, Korppoo, Mäntymäentie 24 B1

- lemmikit, hyötyeläimet

- peruspalvelut, suurelänkirurgia, nautojen steriliteettihoidot

- kesäkaudella ma-pe 10-18

- 1 eläinlääkäri

Yrityksen kotikunta muualla, tarjoaa palvelua alueella

Emovet Oy – Faba (Vantaa) nautakarjan hyvinvointi, jalostukseen liittyvät palvelut

Finnpig (Seinäjoki) sikojen keinosiemennys-, uudiseläin- ja eläinlääkäripalvelut

Lehmälääkärit, Seinäjoki) tuotantoeläinlääkäri- ja nautaterveydenhuolto

Maria Aromaa (Masku) kiertävä hevospraktikka, erityisesti hammashoidot

Patrik Lehtinen (Turku) tilakäyntejä

Jutta Ahtiainen (Turku) kotikäynteinä eutanasia ja pentuetarkastukset, suurelaimille eläinlääkintäpalvelua terveydenhuoltotyötä ja akuuttikäyntejä aikataulun sallimissa puitteissa

Mari Torkki (Huittinen) peruseläinlääkäripalvelut hevosille ja pieneläimille

Liite 2. Järjestämisvastuun laajuus

Ympäristöterveyslautakunta 29/19.11.2025

Järjestämisvastuuseen sisältyvät eläinlääkintähuollon 8 §:n mukaiset palvelut:

- 1) Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi
- 2) Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä:
- 3) Eläinterveyskäynnit, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat, koskevat tuotantoeläimiä ja toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.
- 4) Rokotus
- 5) Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet
- 6) Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen
- 7) Sarvien ja sarven aiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta:
- 8) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettävälle naudoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille
- 9) Kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle
- 10) Sairaana eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin (kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun)
- 11) Sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus
- 12) Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitettulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon. Tämä kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun.
- 13) Synnytyssapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus: Tämä kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun.
- 14) Eläimen lopetus

Lisäksi eläinlääkäri voi tarjota eläinlääkintähuoltolain 17 §:n mukaisia täydentäviä palveluita käytössä olevien resurssien, kyseisen vastaanoton varustetason ja eläinlääkärin perehtyneisyyden antamien rajojen sisällä sekä päivystys- että virka-aikana, jos se kyseiselle potilaalle on eläinlääkärin arvion mukaan tapauksessa tarkoituksenmukaista.

Täydentävinä palveluina voidaan rajatusti ja alueen yksityisiä palveluita täydentävästi tarjota:

- 1) Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa sairaan eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttää. *Esimerkiksi kaikenlainen ultraäänilaitteen käyttö diagnoosin tai toimenpiteen apuna.*
- 2) Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten esim. keisarinleikkaus koirille. Leikkaushoidon viipyminen voi aiheuttaa eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen. Muut leikkaukset, jotka tukevat hätäleikkauksissa tarvittavan osaamisen ylläpitämistä, kuten koirien sterilisaatio.
- 3) Veri- ja virtsa-analyysit 8 §:n kohtaa 10 laajemmin, mikäli analysointi on tarpeen eläimen sairauden syyn selvittämiseksi ja hoitotarpeen arvioimiseksi.
- 4) Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä tavallisimpien lisääntymisongelmien hoito. Tällaisiin kuuluvat esim. hevosten ja koirien kuvantamalla tehdyt tiineystarkastukset.

PALVELUVALIKOIMA, NÄHTÄVILLÄ ELÄINLÄÄKÄRIN VASTAANOTOLLA

1. Tuotantoeläimille (elintarvike- ja turkistuotantoeläimille) annettavat palvelut

- Eläinterveyskäynnit sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat, rokotukset ja loishäädöt
- Sarvien ja sarvenaiheiden poistaminen naudoilta ja vuohilta
- Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito (nauta, sika, lammas, vuohi, poro)
- Kastratio (nauta, sika, lammas, vuohi, poro)
- Sairaalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito pitopaikassa, myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus

2. Vastaanotolla pieneläimille annettavat palvelut

- Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi
- Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä
- Rokotus
- Loisten häätö ja ehkäisy
- Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai lähete jatkohoitoon
- Kastratio koiralle ja kissalle
- Sterilisaatio kissalle
- Eläimen lopetus

3. Kiireellinen eläinlääkäriapu kaikille eläimille sisältää

- Sairaana eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, näytteiden otto ja pikatestaus sekä tarvittaessa lähete jatkotutkimuksiin.
- Perustasoinen ensiapu, kuten:

ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito

tulehdus- ja kiputilojen hoito

sokin hoito

metabolisten häiriöiden hoito

haavojen ompelu

vähäiset kirurgiset toimenpiteet

tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio

synnytysapu, mukaan lukien keisarileikkaus naudoille, lampaille, vuohille ja kissoille

lopetus

4. Täydentävät palvelut (rajatusti)

Eläinlääkäri voi tarjota täydentäviä palveluja resurssiensa ja käytettävissä olevan varustetasonsa puitteissa, jos se on eläimen hoidon kannalta hänen arvionsa mukaan tarkoituksenmukaista. Täydentävinä palveluina voidaan tarjota:

- Kuvantamistutkimuksia sairauden selvittämiseksi

- Hätäleikkausta (esim. koiran keisarileikkaus) kun leikkaushoidon viipyminen voi aiheuttaa eläinsuojelullisen ongelman tai hengenvaaran, eläin ei ole kuljetuskuntoinen. Muita leikkauksia, jotka tukevat hätäleikkauksissa tarvittavan osaamisen ylläpitämistä, esimerkiksi koirien sterilisaatio.
- Kiireellistä eläinlääkäriapua laajempia veri- ja virtsatutkimuksia sairauden selvittämiseksi
- Lisääntymistutkimuksia ja lisääntymisongelmien hoitoa (esim. tiineystarkastukset hevosille ja koirille).

Liite 3. Järjestäjän eläinlääkäripalveluista perimät hinnat 2.1.2026 lukien

Ympäristöterveyslautakunta 39/10.12.2025

Maksut koskevat vastaanottokäyntejä, päivystystoimenpiteitä sekä täydentäviä palveluita, ja ne vaihtelevat toimenpiteen sekä sen laajuuden ja käytetyn ajan mukaan.

Jäljempänä kursivilla ohjeita ja esimerkkejä eläinlääkärille maksujen perimisestä.

Asiaksmaksu valitaan KliniQ:sta tuotteista kuten lääkkeet. Mikäli on epäselvää mihin kategoriaan maksu kuuluu tai toimenpiteen ja käytetyn ajan välillä on epäsuhta, voidaan maksu aina perustaa aikaan. Vastaanottokäyntien lisäksi peritään täydentävän palvelun maksua kaikista pieneläinten kotikäynneistä, peruspalvelun ylittävistä toimenpiteistä tila- ja hevoskäynneillä sekä Liedon toiminta-alueen ulkopuolelle tehtävistä hevos- ja tilakäynneistä, vaikka ne olisivat peruspalvelua. Turun hevos- ja tilakäynnit kuuluvat eri sopimuksella Liedon ympäristöterveydenhuollon toimialueeseen. Maksu Liedolle otetaan SumUp-maksupäätteellä (mikäli asiakas ei jostain syystä pysty maksamaan heti, voi antaa laskun) ja eläinlääkärin osuus eläinlääkärin omalla maksupäätteellä.

Maksut sisältävät arvonlisäveron 25,5 %.

Päivystysasia, vastaanottokäynti omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikasta riippumatta

Päivystystoimenpide enintään 45 min 24 €

Esim. korva- tai ihovaiva, oksentelu tai ripulointi, PD/PU, pissavaiva, anaalirauhasten tulehdus, silmävaiva

Päivystystoimenpide yli 45 min 40 €

Esim. katetrointi, ison haavan ompelu

Muut maksut vastaanottokäynneille, kun eläimen haltijan asuin- tai kotipaikka on Aura, Kaarina, Kemiönsaari, Koski TL, Lieto, Loimaa, Marttila, Oripää, Paimio, Parainen, Pöytyä tai Sauvo:

Rokotus 10 €

Eutanasia 10 €

Kissan kastratio 10 €

Kissan sterilisaatio 24 €

Muut järjestämisvastuuseen sisältyvät palvelut eli yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi, kissojen ja koirien tunnistusmerkintä, loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet, suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet ja kastratio koiralle:

ajanvaraus 15 min tai alle 13 €

Esim. jatkohoidot (Librela, Solensia, Cartrophen, Cytopoint, reseptin uusinta), lemmikkipassi (luovutus, ekinokokkilääkitys)

ajanvaraus 30 min 26 €

ajanvaraus 45 min 39 €

Esim. koiran kastratio, hammaskiven poisto

ajanvaraus 60 min 52 €

ajanvaraus yli 75 min 60 € (enimmäishinta)

Toimenpidemaksu täydentäville palveluille ja päivystystä lukuun ottamatta kaikille palveluille, kun eläimen omistajan tai haltijan asuin- tai kotipaikka on toimialueen ulkopuolella:

15 € kultakin alkavalta 15 minuutilta

Maksu peritään myös tapauksissa, joissa on ilman hyväksyttävää syytä jätetty saapumatta vastaanotolle ennakolta varattuna aikana.

Täydentävien palvelujen esimerkkiaikoja

- Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa, kuten esim. keisarinleikkaus koirille. Mikäli eläin ei ole kuljetuskuntonen. Myös muu leikkaus hätäleikkauksissa tarvittavan osaamisen ylläpitämiseksi, *esim. pyometra tai koiran sterilisaatio 60–90 min, koiran tai kanin kastraatio tai kissan sterilisaatio 45 min (kun täydentävää palvelua), keisarinleikkaus 60–90 min.*
- Veri- ja virtsa-analyysit, *esim. progesteronimääritys, jatkotutkimukset, joihin sisältyy näytteenottoa*
- Lisääntymistarkastukset, -tutkimukset ja tavallisimpien lisääntymisongelmien hoito *esim. tiineystarkastus koiralle, kissalle tai hevoselle 15 min.*

Jos käynti sisältää sekä täydentävää että järjestämisvastuuseen kuuluvaa palvelua, peritään toimenpiteiden aikaa vastaavasti molempien palveluiden hinta.

Maksu suureläinpäivystyksen keskitetystä yhteydenottopalvelusta

Suureläin-/hyötyeläinpäivystyksen (puh. 0600 041 451) päivystysaikoina 0,71 eur/min + ppm.

Lisäksi kunnaneläinlääkäri perii virkaehtosopimuksessa määrätyn palkkion, johon sisältyvät käynti- tai vastaanottopalkkio ja erilliset palkkiot suoritetuista toimenpiteistä, matkakustannusten korvaus ja korvaus hänen omistamiensa laitteiden käytöstä, lääkkeistä ja tarvikkeista.

Eläinsuojeluyhdistykset ja opaskoirat ovat vapautettuja järjestäjän perimistä asiakasmaksuista

Ympäristöterveyslautakunta on kokouksessaan 9/25.2.2025 päättänyt, että järjestäjä ei peri eläinlääkintähuollon palvelumaksuja opas- ja avustajakoirilta eikä rekisteröidyltä yhdistykseltä, jonka tarkoitus on edistää eläinsuojelua, eläinten hyvinvointia tai/ja eläinten hyvää kohtelua. Vapautus maksusta koskee edellä mainitun yhdistyksen hallussa olevia eläimiä, joilla ei ole omistajaa.

Liite 4. Resurssitarpeen kartoitus

1. Eläinmäärät kunnan alueella:

Tuotantoeläinlajien pitopaikat (lkm)

- nautojen pitopaikat (445)
- sikojen pitopaikat (131)
- lampaiden- ja vuohien pitopaikat (853)
- hevosten pitopaikat (499)
- siipikarjan pitopaikat (935)
- hyväksytyt vesiviljelypitopaikat (37)
- turkistarhat (1)
- tarhatun riistan pitopaikat (11)
- mehiläistarhat (812)
- muut tuotantoeläinyksiköt (9)

Lemmikit (lkm)

- arvio lemmikkien määrästä (15 600)

2. Eläinlääkäripalvelut

a. Terveystuotosopimukset

Tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluja on pystytty tarjoamaan kysyntää vastaavasti.

Praktisoivilla eläinlääkäreillä on sopimuksia yhteensä seuraavasti:

Nauta 51 kpl

Sika 34 kpl

Siipikarja 35 kpl

Vapaaehtoiseen terveystuotoon:

Maedi-Visna/CAE 8

Tarhattujen hirvieläinten terveystuoto-ohjelma 2

b. Muut kunnan eläinlääkäripalvelut, arvio palvelutarpeesta

Järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut on pystytty tuottamaan alueella nykyisillä resursseilla.

Käynnit pitopaikoissa 2025:

- o virka-aikana (2 124)
- o päivystysaikana (326)

Käynnit vastaanotolla 2025:

- o virka-aikana (10 873)
- o päivystysaikana (42)

3. Eläinten terveyden valvonta

Lakisääteiset valvontatehtävät on pystytty tuottamaan alueella nykyisillä resursseilla

a. Pakollinen zoonosivalvonta ja vapaaehtoinen terveystuoto

- zoonosivalvontatapahtumat yhteensä (116)
- siipikarjan salmonellavalvonta-ohjelmaan kuuluvat pitopaikat (123)

- uudistuseläimiä tuottavat sikojen pitopaikat (5)
- sikojen pitopaikat, jossa on sperman keräysaseman toimintaan liittyvä karanteenitila (0)
- pitopaikat, jotka toimittavat nautoja keinosiemennysasemille (0)
- nautojen pitopaikat, jossa on sperman keräysaseman toimintaan liittyvä karanteenitila (0).
- **Muu eläinten terveyden valvonta**
- turkistarhojen lukumäärä (1)
- ulkona pidettävien sikojen pitopaikkojen määrä (0)
- hyväksytyjen vesiviljelypitopaikkojen määrä (37)

4. Sivutuotevalvonta

- Ruokaviraston valvomia laitoksia on alueella 2 (Loimaalla kompostointilaitos Tmi Riuttsa ja Liedossa lemmikkieläinten ruokia valmistava Premium Pet Food).
- raatojen ja kotiteurastuksen sivutuotteiden hävityksen valvonta, mukaan lukien kalankasvatuslaitosten sivutuotevalvonta / Polttolaitokset (33)
- haaskatoiminnan valvonta (noin 25)
- sisämarkkinakaupan, tuonnin ja viennin valvonta (35)

5. Eläinten hyvinvoinnin valvonta

- Valvontakäynnit yhteensä vuonna 2025 (299)

Ilmoituksenvaraiset kohteet alueella (lkm)

- Kennelit ja eläinhoitolat (28)
- Luonnonvaraisten eläinten hoitolat (6)
- Hevostallit (151)
- Eläinkaupat (3)
- Riistanhoidolliset tarhat (9)
- Kotieläinpiha (9)
- Lihan ja/tai siitoseläintuotantotarhat (2)